

ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา
กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
รุจิรา สิงห์ทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา
กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
รุจิรา สิงห์ทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิตา แสณคำเครือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์นันทวิทย์ เฝ้ามหานคร ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิโดยให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี ที่กรุณาให้ใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียนเซนต์ยอแซฟ ยานนาวา บาทหลวงวีระพงศ์ โพธิมล และอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาผู้วิจัยในการดำเนินการทดลอง

ขอกราบขอบคุณ คุณธนชัย ถมยาปวิวัฒน์ และ บริษัท คีรีบุญ จีเนียส มิวสิค ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบใจ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ ยานนาวา ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

คุณค่าจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดาและบรรพคณาจารย์ทั้งหลาย ผู้วางรากฐานการศึกษาทุกระดับแก่ผู้วิจัย

รุจิรา สิงห์ทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	27
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	29
วิธีการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า	29
ลักษณะแบบทดสอบ	30
แบบแผนการทดลอง	31
การดำเนินการทดลอง	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	38
ความมุ่งหมาย สมมติฐาน ขอบเขตของการศึกษา	38
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	40
อภิปรายผล	40
ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	45
ภาคผนวก	49
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	85

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะที่บ่งถึงความสร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์.....	20
2 แสดงแบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest – posttest Design.....	31
3 แสดงการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลอง ก่อน และหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม	35
4 แสดงการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุม ก่อน และหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	36
5 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	37
6 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	77
7 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	78
8 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	79
9 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	80
10 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์รวมทั้ง 2 ด้าน ของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	81
11 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง.....	82
12 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง.....	83
13 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์รวมทั้ง 2 ด้าน ของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง.....	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แสดงแบบจำลองโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด.....	25
---	---	----

ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวรุจิรา สิงห์ทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

รุจิรา สิงห์ทอง. (2550). ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์
กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิด
สร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา
กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีความคิด
สร้างสรรค์น้อย จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่าย
อีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรม
ดนตรี ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้
คือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพเป็นสื่อ ฟอรัม เอ ของทอแรนซ์ สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที

ผลการศึกษา พบว่า

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้
รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF MUSIC ACTIVITIES ON CREATIVITY OF KINDERGARTEN II
AT SAINT JOSEPH SCHOOL IN YANNAWA DISTRICT , BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
RUJIRA SINGTHONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2007

Rujira Singthong.(2007).*The effect of Music Activities on Creativity of Kindergarten II at Saint Joseph School in Yannawa District , Bangkok.* Master's Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Srinakharinwirot University
Project Advisor : Instr. Wilailuck Pongsopar.

The purpose of this experimental research was to study the effect of music activities on creativity of kindergarten II at Saint Joseph School in Yannawa District , Bangkok in academic year 2007. The 16 sample were randomly sampling selected from population whose creativity were low. Then they were randomly divided into two groups ; experimental group and control group , each group was consisted of 8 kindergarten II students. The experimental group was exposed to music activities experience training program while the control group was not. The research instrument was a Torrance Tests of Creativity : Form A. The data was analyzed by t – test.

The results were as follows :

1. The creativity of the students were exposed to music activities training program got significantly increased than before the experiment at .01 level.
2. The creativity of the students were not exposed to music activities training program got significantly increased than before the experiment at .01 level
3. The creativity of the students were exposed to music activities training program got significantly higher than the others that were not exposed to music activities training program at .01 level

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปด้วยดีเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของพลเมืองของประเทศนั้นเป็นสำคัญ ฉะนั้นการพัฒนาคุณภาพของประชากรจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาประเทศ การศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องมีลักษณะประการหนึ่ง คือ มีความคิดสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ. 2535 : 1) ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้กำหนดให้ความคิดสร้างสรรค์เป็นจุดหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาทุกระดับที่จะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้เน้นถึงการศึกษาพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่เป็นผู้ใฝ่รู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดรวบยอด มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 24 – 25)

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นลักษณะที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ ความก้าวหน้า และความเป็นผู้นำของชาติ บรรดาประเทศผู้นำในปัจจุบันต่างก็พยายามแข่งขันและตัดสินการแพ้ชนะด้วยความคิดสร้างสรรค์ จึงมีคำกล่าวว่า ประเทศใดที่สามารถแสวงหาพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของประเทศได้มากเท่าใด ก็ยิ่งสนับสนุนให้ชาตินั้นเป็นฝ่ายได้มากเท่านั้น

(อารี พันธุ์มณี 2537 : 234)

การเรียนรู้และมีประสบการณ์ทางดนตรีมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับสมองส่วนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เมื่อเด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีอย่างสม่ำเสมอ ย่อมทำให้การเจริญเติบโตของสมองส่วนนี้เป็นไปอย่างเต็มที่ ทำให้เด็กมีความคิดความอ่าน สามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้ดีในอนาคตต่อไป (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ 2548 : 10 – 11) เพลงและดนตรีเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เด็กใช้ประสาทการรับรู้ การฟังและความรู้สึก เป็นสื่อการกระตุ้นให้เคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งทำให้เด็กพัฒนาการควบคุมบังคับกล้ามเนื้อการเคลื่อนไหวอย่างต่าง ๆ ของร่างกายให้เกิดทักษะ มีการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อและสายตา นำไปสู่การพัฒนาบุคลิก ท่าทาง ความคิดสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง (กุลยา ดันติผลาชีวะ 2547 : 119)

การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีโรงเรียนเซนต์ยอแซฟยานนาวา ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่นั้น ได้มีกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาองค์ประกอบด้านสติปัญญาให้เจริญงอกงาม ได้แก่ การจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา เพื่อเป็นพื้นฐานในการรับความรู้ต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง และนำความรู้ไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง

ในกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีที่ผู้วิจัยสอน มีการถามคำถามเพื่อให้ นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยพบว่า การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน มักจะตอบคำถามเลียนแบบเพื่อน ไม่มีความคิดที่แปลกใหม่ ตอบคำถามซ้ำๆ กัน ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์นักเรียนเพิ่มเติม โดยการใช้คำถามว่า ถ้านักเรียนมีกระดาษ 1 แผ่น นักเรียนจะนำไปทำอะไรได้บ้าง พบว่า นักเรียนตอบคำถามคล้ายกัน คือ นำไปวาดรูป พับจรวด ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ชั้นอนุบาลปีที่ 2 และชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ

เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 163 คน ด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ โดยให้นักเรียนต่อเติมภาพวงกลมให้เป็นภาพที่สมบูรณ์มากที่สุด ภายในเวลา 10 นาที พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 44 คน มีนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อยจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 59 นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 57 คน มีความคิดสร้างสรรค์น้อยจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 61 และอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 62 คน มีนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อยจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 34 จากคะแนนความคิดสร้างสรรค์จะเห็นได้ว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์น้อยกว่านักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 3 และเมื่อจำแนกตามความคิดสร้างสรรค์ 2 ลักษณะ พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีคะแนนความคิดคล่องแคล่วน้อย เนื่องจากมีปริมาณคำตอบน้อย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 47.37 คะแนนความคิดริเริ่มน้อยเนื่องจากไม่ค่อยมีความคิดที่แปลกใหม่ที่แตกต่างกันจากความคิดคนอื่น จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 43.86 จึงควรที่จะมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ใน 2 ด้าน คือ ความคิดคล่องแคล่ว และความคิดริเริ่ม

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การจัดกิจกรรมประสบการณ์สอน การฝึกฝน การทำกิจกรรมศิลปะ การวาดภาพ การให้เด็กฟังนิทาน การเล่นเกม การฟังเพลง การเคลื่อนไหวและจังหวะ ปริศนาทายคำ การตั้งคำถามให้เด็กคิดคำตอบหลาย ๆ ทาง การให้เด็กเล่นของเล่นอย่างอิสระ วิธีการระดมพลังสมอง การสอนให้คิดประดิษฐ์ การใช้แบบฝึกวาดภาพทางศิลปะกับดนตรี และกิจกรรมดนตรี เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กิจกรรมดนตรีในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทั้งนี้เพราะกิจกรรมดนตรีเป็นการใช้การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะรวมเข้ากับการให้เด็กฟังนิทานประกอบเพลง การให้เด็กคิดทำทางให้เป็นไปตามลักษณะของทำนองเพลงตามความหมายของเนื้อเพลงที่ได้ฟังเป็นสิ่งที่เด็กในวัยนี้ชอบ เด็กสามารถรับรู้เสียงดนตรีที่เขามีความพึงพอใจและช่วยให้มีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ดังที่ ญรุทธิ์ สุทธจิตต์ (2544 : 133) กล่าวว่า กิจกรรมดนตรี หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทางดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ดนตรีสำหรับผู้ร่วมกิจกรรมดนตรี ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะดนตรี องค์ประกอบของกิจกรรมดนตรี ได้แก่ ผู้จัดกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้ร่วมกิจกรรม และลักษณะหรือรูปแบบของกิจกรรม กิจกรรมดนตรีมีหลากหลายเป็นไปตามจุดประสงค์

สภาพของการจัดกิจกรรม และประเภทของกิจกรรมดนตรี ทำให้มีรายละเอียดขององค์ประกอบต่างกันไป กิจกรรมดนตรีสามารถพัฒนาตัวแปรต่าง ๆ ได้ ดังผลงานของ แมคเนล (Mcneill.1991 : 120) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหวที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัย 4 – 6 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหวนั้น มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นหลังจากการได้รับการฝึกโดยวิธีการหรือกระบวนการทางดนตรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงลักษณ์ ช่างปลื้ม (2541 : 104) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการวาดภาพจากกิจกรรมการวาดภาพประกอบการฟังนิทานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการฟังนิทาน มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการวาดภาพสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐปทอง ศรีทองท้วม (2538 : 90) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่เน้นทักษะดนตรี มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรี สราญชาติ (2533 : 57) ที่ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐานและการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีความชำนาญแล้ว ได้นำกิจกรรมดนตรีไปใช้ ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อยจำนวน 35 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อยจำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ วิธีพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมดนตรี
2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการผสมผสานความรู้จินตนาการและประสบการณ์ ซึ่งทำให้นักเรียนมีลักษณะที่สามารถคิดได้แปลกใหม่แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น สามารถคิดได้รวดเร็วและถูกต้อง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องแคล่ว ดังนี้

1.1 ความคิดริเริ่ม ได้แก่ ความสามารถทางสมองของนักเรียนในการคิดสร้างสรรค์ทำทางและตอบคำถามจากกิจกรรมที่กำหนดได้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนส่วนใหญ่

1.2 ความคิดคล่องแคล่ว ได้แก่ ความสามารถทางสมองของนักเรียนในการคิดสร้างสรรค์ทำทางและตอบคำถามจากกิจกรรมที่กำหนดให้ได้จำนวนมาก รวดเร็วและถูกต้องในเวลาที่กำหนด

2. กิจกรรมดนตรี หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี โดยการใช้การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะและการให้นักเรียนฟังนิทานประกอบเพลง โดยมีขั้นตอนในการฝึกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมโดยการเปิดเพลงให้นักเรียนทำท่าทางประกอบ แล้วใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมในครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นฝึก ผู้วิจัยดำเนินการฝึกกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลงหรือนิทานประกอบเพลง ให้นักเรียนฟัง

2.2 เมื่อเพลงหรือนิทานประกอบเพลงจบผู้วิจัยให้นักเรียนคิดหาคำตอบให้ได้คำตอบที่แปลกใหม่ ต่างจากความคิดของคนอื่น คิดหาคำตอบได้มาก รวดเร็วและถูกต้องในเวลาที่กำหนด โดยบอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึกคำตอบไว้

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

วิธีการคัดเลือกนักเรียนที่นำเสนอผลงานหน้าชั้นจะพิจารณาตามความเหมาะสมและไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้ง เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้นำเสนอผลงาน

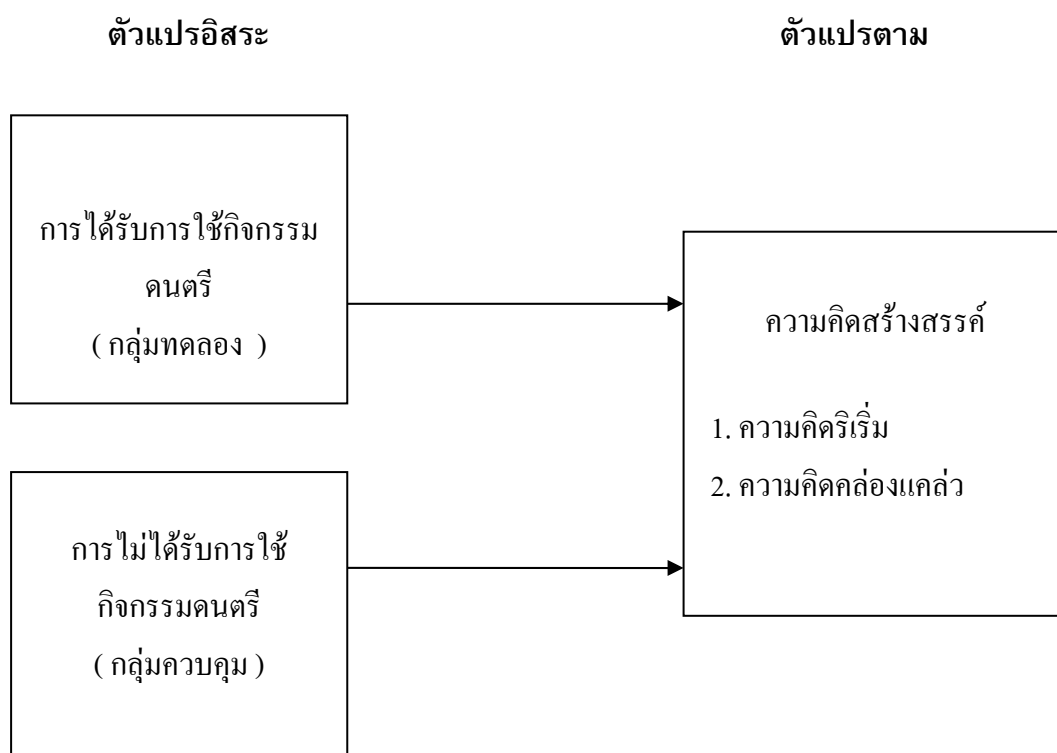
ในการฝึกแต่ละครั้งผู้วิจัยจะฝึกครั้งละ 1 ประเภท โดยเริ่มจากเพลง ครั้งต่อไปจะเป็นนิทานประกอบเสียงเพลง สลับกันไป

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปผลจากการทำกิจกรรมทุกครั้ง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

4. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี จำนวน 8 คน

5. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา ที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี จำนวน 8 คน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า



การใช้กิจกรรมดนตรีทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอ
ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้
รับการใช้กิจกรรมดนตรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี

1.1.1 ความหมายของกิจกรรมดนตรี

พงศ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล (2539 : 17) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีควรให้ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เป็นการให้เด็กเกิดทักษะดนตรีหลาย ๆ ด้าน ทักษะดนตรีดังกล่าวประกอบด้วย การฟัง การร้องเพลง การอ่าน เขียนโน้ต การเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเครื่องดนตรีและการคิดสร้างสรรค์

ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2544 : 133) กล่าวว่า กิจกรรมดนตรี หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทางดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ดนตรีสำหรับผู้ร่วมกิจกรรมดนตรี ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะดนตรี องค์ประกอบของกิจกรรมดนตรี ได้แก่ ผู้จัดกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้ร่วมกิจกรรม และลักษณะหรือรูปแบบของกิจกรรม กิจกรรมดนตรีมีหลากหลายเป็นไปตามจุดประสงค์ สภาพของการจัดกิจกรรม และประเภทของกิจกรรมดนตรีทำให้มีรายละเอียดขององค์ประกอบต่างกันไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมดนตรี หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีควรให้ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เป็นการให้เด็กเกิดทักษะดนตรีหลาย ๆ ด้าน ทักษะดนตรีดังกล่าวประกอบด้วย การฟัง การร้องเพลง การอ่าน เขียนโน้ต การเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเครื่องดนตรีและการคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมต่าง ๆ ทางดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ดนตรีสำหรับผู้ร่วมกิจกรรมดนตรี ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะดนตรี องค์ประกอบของกิจกรรมดนตรี ได้แก่ ผู้จัดกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้ร่วมกิจกรรม และลักษณะหรือรูปแบบของกิจกรรม

1.1.2 ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี

วิรัช ชุ่ยสูงเนิน (2520 : 99) กล่าวว่า ภาษาของมนุษยชาติ มีความแตกต่างกันไปตามเผ่าพันธุ์ และภูมิสำเนาของแต่ละชาติ ชาติใดเจริญรุ่งเรือง ภาษาของแต่ละชาตินั้นก็จะเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ในภาษาต่าง ๆ เหล่านี้ มีภาษาหนึ่งที่ทุกชาติรู้ความหมายกันได้ ภาษานั้น คือ ภาษาดนตรี แม้ว่าภาษาของแต่ละชาติจะไม่เหมือนกัน แต่ภาษาดนตรีจะก่อให้เกิดความรู้สึกเดียวกันในด้านอารมณ์ (Emotion) เช่น ความรัก ความเศร้า ความโกรธ ความตื่นเต้น ความดีใจ ความเสียใจ ฯลฯ โดยไม่เลือกชาติ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า “ดนตรีเป็นภาษาสากล”

กรรณิการ์ สัจกุล (2532 : 32 – 33) กล่าวไว้ว่า กรมขุนชัยนาทนเรนทร ได้ทรงเน้นถึงความสำคัญของดนตรีไว้ดังนี้ “.....ดนตรี (Music) เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างหนึ่ง เพราะเป็นเครื่องกลมเกลอจิตใจนิสัยสันดาลของมนุษย์ และเป็นกระจุกเงาไว้นายจิตดีใจ ความรู้สึก และนิสัยสันดาลของชนทุกชาติให้ประจักษ์แก่โลกเช่นเดียวกับศิลปกรรมปราณีต ชนทุกชาติจึงได้บำรุงให้เจริญขึ้นตลอดมา ผู้ที่ประพันธ์ดนตรีดี ๆ มีชื่อเสียงโด่งดัง นับถือกันเป็นศาสตร์ทั่วโลก ดนตรีที่ดีแพร่หลายไปทั่วโลกเป็นสมบัติสากล เป็นเครื่องผูกพันนานาชาติให้ติดต่อเข้าใจและปรองดองกันได้เช่นเดียวกับศาสนา ดนตรีเป็นเครื่องเชิดหน้าชูตาของชนผู้มีดนตรี ประเทศรุ่งเรืองแทบทุกประเทศมีดนตรีสอนหลายชั้น เป็นกิจลักษณะตลอดจนเป็นวิทยาลัยชั้นสูง ส่งเสริมดนตรีให้สูง ยั่วให้มีผู้ประพันธ์ดนตรีมากขึ้นทุกทีหาได้หยุดนิ่งอยู่ไม่ จากข้อความ ดนตรีเป็นสิ่งที่กลมเกลอจิตใจ หากต้องการจะพัฒนาสภาพจิตใจ ความรู้สึกของชนทุกชั้นให้ดีขึ้น ควรอย่างยิ่งที่จะต้องหันกลับมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดนตรี

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าภาษาของมนุษยชาติ มีความแตกต่างกันไปตามเผ่าพันธุ์ และภูมิสำเนาของแต่ละชาติ ชาติใดเจริญรุ่งเรือง ภาษาของแต่ละชาตินั้นก็จะเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ในภาษาต่าง ๆ เหล่านี้ มีภาษาหนึ่งที่ทุกชาติรู้ความหมายกันได้ ภาษานั้น คือ ภาษาดนตรี ดนตรีเป็นเครื่องเชิดหน้าชูตาของชนผู้มีดนตรี ประเทศรุ่งเรืองแทบทุกประเทศมีดนตรีสอนหลายชั้น หากต้องการจะพัฒนาสภาพจิตใจ ความรู้สึกของชนทุกชั้นให้ดีขึ้น ควรอย่างยิ่งที่จะต้องหันกลับมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดนตรี

1.1.3 เด็กกับดนตรี

ดนตรีคือภาษาหนึ่งซึ่งใช้ถ่ายทอดความรู้สึก ที่ภาษาในลักษณะอื่นไม่สามารถถ่ายทอดได้ แทนที่จะเป็นคำพูดหรือท่าทาง ดนตรีใช้เสียงและจังหวะเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้สึก โดยนัยแห่งภาษาที่คนสื่อสารกัน ดนตรีจึงเป็นสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ เด็กแรกเกิดเริ่มใหม่ได้ยินเสียงต่าง ๆ ที่เขาไม่สามารถเข้าใจได้ แม้กระนั้นก็ตามภายในเวลาสองสามปีให้หลังเด็กแรกเกิดเริ่มมีความเข้าใจภาษาที่ใช้สื่อสารและภาษาดนตรีได้ตามารดาและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดจึงมีพัฒนาการทางดนตรีได้อย่างมาก

บุคคลทั่ว ๆ ไปมักรู้สึกว่ดนตรีมีประโยชน์ต่อเด็ก อย่างไรก็ตามคงมีน้อยคนที่เข้าใจบทบาทของดนตรีกับเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง และแม้ว่าบุคคลบางคนทราบถึงการให้การศึกษาด้านดนตรีกับเด็ก แต่ก็มีหนังสือไม่กี่เล่มที่กล่าวถึงดนตรีกับเด็กปฐมวัย จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่พ่อแม่ควรที่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อประโยชน์ในการจัดสภาพแวดล้อม

ตั้งแต่ออยู่ในครรภ์มารดาเมื่อหัวใจของทารกเริ่มเต้น การรับรู้เรื่องจังหวะเริ่มมีขึ้นโดยอัตโนมัติ ในราว 5 เดือน เมื่ออวัยวะเกี่ยวกับการได้ยินพัฒนาเต็มที่ ทารกเริ่มได้ยินเสียงต่าง ๆ ในช่วงนี้ถ้าพ่อแม่เปิดเพลงให้ทารกในครรภ์ฟัง ย่อมช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางดนตรีได้

พ่อแม่ควรให้ความสนใจในการส่งเสริมพัฒนาการด้านดนตรีของเด็ก โดยทั่วไปพ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กในวัยนี้มักใช้ดนตรีเพื่อสนองจุดมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป เช่น ให้กล่อมเด็กเวลานอน ใช้ในการทำให้บรรยากาศของการรับประทานอาหารดีขึ้น ใช้ในการฉลองวันเกิด หรืองานอื่น ๆ ใช้ในการทำให้บรรยากาศการเรียนรู้หนังสือสนุกสนาน ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกของเด็กผ่านการเคลื่อนไหว หรือเข้าจังหวะประกอบเพลง ใช้ในการพัฒนาระบบการทำงานของกล้ามเนื้อ ใช้พัฒนาทักษะทางด้านการเข้ากลุ่มหรือด้านสังคม และใช้ในการพัฒนาแนวคิดทางดนตรี เช่น ช้า เร็ว สูง ต่ำ ดัง ค่อย เป็นต้น ถ้าจะกล่าวถึงคุณค่าของดนตรีที่มีต่อเด็กในวัยนี้จึงพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ดนตรีช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก ดนตรีเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กทดลองและแสดงออกโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ
2. ดนตรีช่วยพัฒนาด้านการตอบสนองทางอารมณ์ของเด็ก เนื่องจากประสบการณ์ดนตรีเร้าให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์
3. ดนตรีช่วยพัฒนาด้านปัญญา โดยเหตุที่ดนตรีเป็นสื่อทำให้เด็กคิดและทำความเข้าใจกับเรื่องของเสียง และช่วยพัฒนาด้านการรับรู้ตลอดจนการเชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ
4. ดนตรีช่วยพัฒนาด้านภาษา เมื่อเด็กชอบและต้องการร้องเพลง การเรียนรู้ทางด้านภาษาจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่เด็กต้องเรียนรู้ไปด้วย นอกจากนี้เด็กยังใช้ภาษาเป็นสื่อในการอธิบายความรู้สึกต่อดนตรี ซึ่งทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษามากขึ้นด้วย
5. ดนตรีช่วยพัฒนาการด้านร่างกาย เนื่องจากประสบการณ์ทางดนตรีเกี่ยวข้องกับ การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเข้าจังหวะ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อต่าง ๆ ดีขึ้น
6. ดนตรีช่วยพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์บุคคล เนื่องด้วยประสบการณ์ทางดนตรีช่วยให้เด็กรู้จักและเข้าถึงความรู้สึก ความสามารถของตนเอง และยังช่วยให้เด็กเข้าใจเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนเองด้วย
7. ซึ่งเป็นข้อที่สำคัญที่สุด คือ ดนตรีซึ่งเป็นโสตศิลป์ ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสุนทรีย์ ซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรีต่อไป ดนตรีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์สุนทรีย์ โดยการตอบสนองต่อองค์ประกอบดนตรี เช่น ทำนอง จังหวะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กรู้ซึ่งถึงความสวยงามความเต็มอิ่มในอารมณ์และความมอกงามทางการรับรู้ สิ่งเหล่านี้มักถูกละเลยใน

การให้การศึกษาทั่วไปกับเด็ก การที่เด็กมีประสบการณ์ทางดนตรีช่วยเติมความรู้สึกรู้สึกและความต้องการของเด็กให้เต็ม ซึ่งทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีจิตใจเจริญงอกงาม ละเอียดอ่อนควบคู่ไปกับความคิดความอ่านทางวิชาการด้านอื่น ๆ

จึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ดนตรีของเด็กในวัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือช่วยให้เด็ก รู้ซึ่งถึงคุณค่าทางอารมณ์อันเนื่องมาจากดนตรี เข้าใจถึงรูปแบบของเสียงและจังหวะของดนตรี แสดงออกทางดนตรีตามความรู้สึกที่เกิดขึ้น สนุกสนานไปกับดนตรี และได้สัมผัสกับความพึงพอใจทางสุนทรีย์อันเนื่องมาจากดนตรี

การเรียนรู้ดนตรีของเด็กพัฒนาไปได้มากน้อยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน พ่อแม่สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาการด้านดนตรีได้ด้วยการจัดมุมหนึ่งของบ้านให้เป็นที่เล่นและทำกิจกรรมทางดนตรี ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่นดนตรี และการสร้างสรรค์ทางดนตรี ที่มุมดนตรีควรเป็นพื้นที่กว้างพอที่เด็กเคลื่อนไหวทำอะไรได้ สิ่งต่าง ๆ ที่ควรมี ได้แก่ เครื่องเล่นแผ่นเสียง หรือเครื่องเล่นเทป พร้อมทั้งแผ่นเสียงเทปเพลงต่าง ๆ สิ่งของทั้งหมดนี้ควรเป็นของที่มีคุณภาพและอยู่ในสภาพดีนอกจากนี้ควรมีระนาด หรือคีย์บอร์ด เครื่องประกอบจังหวะแบบต่าง ๆ ที่อาจหาซื้อได้ เครื่องดนตรีง่าย ๆ ที่ทำขึ้นเอง เช่น กลอง กรับ กลามะพร้าว ช้อน หม้อ ฝ่าหม้อ เป็นต้น

นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางดนตรีย่อมช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพื้นฐานทางดนตรีที่มั่นคง ซึ่งเป็นรากฐานในการเรียนดนตรีต่อไป นอกจากนี้การที่พ่อแม่ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเองมีประสบการณ์ทางดนตรีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้นด้วย เช่น ด้านความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย ซึ่งทำให้เด็กพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์ในทุกด้านต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความซาบซึ้งในสุนทรีย์รสของดนตรี จึงเป็นการสมควรที่พ่อแม่ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และพัฒนาการทางดนตรีของบุตรธิดา และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางดนตรีตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน (อนุรุธ สุทธิจิตต์. 2541)

1.1.4 แนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับปฐมวัย

เด็กในระดับปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาทางด้านเจตคติที่ดีควบคู่ไปกับสาระดนตรี ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนสนใจและรักดนตรี ซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรีต่อไป การเรียนการสอนดนตรีควรคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเสมอ

1.1.4.1 ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดนตรี

การจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยมีข้อควรคำนึงหลายประการ ดังนี้

1. กิจกรรมดนตรีควรเป็นกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านดนตรีในระยะแรก และการเรียนเนื้อหาดนตรีได้บ้างในเวลาต่อมา

2. กิจกรรมดนตรีควรเป็นกิจกรรมที่เน้นเกี่ยวกับความสนุกสนานเพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อดนตรี โดยมีขั้นตอนต่อเนื่องและอยู่ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อสร้างเสริมแนวคิด และเนื้อหาตลอดจนทักษะดนตรีในชั้นพื้นฐานทุกทักษะ ซึ่งได้แก่ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น (เครื่องดี) การสร้างสรรค์ และการอ่าน โดยเฉพาะการฟังและการร้องเป็นทักษะที่ควรเน้นเสมอ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะดนตรีอื่น ๆ ต่อไป การฟังและการร้องอย่างถูกวิธีและมีคุณภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น

3. กิจกรรมดนตรีควรเน้นที่การปฏิบัติเพราะเด็กในวัยนี้ไม่ชอบอยู่นิ่งเฉย กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นทักษะดนตรีจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

4. กิจกรรมดนตรีควรผสมผสานกันอย่างกลมกลืนเพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสทักษะดนตรีต่าง ๆ อย่างครบถ้วน โดยผู้เรียนควรได้ปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ในรูปของกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในแต่ละช่วงของกิจกรรมดนตรีควรกินเวลาประมาณ 20 – 30 นาที ต่อ 1 คาบ โดยใน 1 สัปดาห์ควรมีกิจกรรมดนตรีประมาณ 2 – 3 คาบ เป็นอย่างน้อย

5. สื่อในการจัดกิจกรรมดนตรีควรอยู่ในสภาพสมบูรณ์ และควรใช้ของจริงเพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน เช่น การเรียนเรื่องเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ถ้าผู้เรียนมีโอกาสสัมผัสกับของจริง ได้ฟังเสียงดนตรีจากการแสดงสด จะเป็นสิ่งที่ดีมาก

1.1.4.2 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมดนตรี

จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กในระดับปฐมวัยควรครอบคลุมถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การฟังเสียงธรรมชาติ การฟังเสียงดนตรี
2. การร้องเพลง โดยเน้นคุณภาพการร้องเพลงให้ไพเราะตั้งแต่ต้น
3. การเคลื่อนไหวร่างกายเข้ากับจังหวะดนตรี
4. การแสดงออกถึงความสม่ำเสมอของจังหวะ
5. การแยกแยะลักษณะของระดับเสียง และลักษณะของเสียงในเรื่องความดังค่อยและความรู้สึกต่าง ๆ ของดนตรี

6. การสร้างสรรค์ด้านการเคลื่อนไหว การตบจังหวะ และการสร้างสรรค์ด้านทำนอง

7. การอ่านสัญลักษณ์หรือภาพสื่อความหมายเกี่ยวกับเสียง และดนตรี

1.1.4.3 เนื้อหาในการจัดกิจกรรมดนตรี

เนื้อหาของกิจกรรมดนตรีควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับเสียงรอบ ๆ ตัว จังหวะของการพูด การเดิน ความเร็ว – ช้า ความสม่ำเสมอของจังหวะ และเนื้อหาดนตรีในระดับพื้นฐาน เช่น การรักษาจังหวะให้สม่ำเสมอ จังหวะเน้น จังหวะเบา ความดัง – ค่อย ความสูง – ต่ำ จังหวะหยุด จังหวะของทำนอง และสัญลักษณ์ที่ใช้ใน

การอ่านซึ่งเป็นสัญลักษณ์ง่าย ๆ สื่อความหมายอย่างชัดเจนมิใช่เป็นสัญลักษณ์ดนตรี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมในทุกด้านดีพอควรแล้ว การให้สาระดนตรีขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งที่ควรกระทำ

1.1.4.4 กิจกรรมการสอนดนตรี

กิจกรรมการสอนดนตรีควรใช้เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด เทคนิควิธีพื้นฐานที่ใช้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัย ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นคว้าสำรวจสิ่งที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้การปฏิบัติเป็นพื้นโดยผู้สอนคอยชี้แนะหรือชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลังจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้การเรียนแนวคิดดนตรีควรกระทำซ้ำซาก โดยเปลี่ยนกิจกรรมไปเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดดนตรีนั้น ๆ อย่างแท้จริงและมั่นคง

การร้องเป็นกิจกรรมที่ควรเน้นเสมอควบคู่ไปกับสมาธิในการฟัง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาแนวคิดด้านทำนอง และจังหวะที่ดีตั้งแต่เริ่มเรียนดนตรี

การสร้างเรื่องราวในลักษณะนิทานเพลง หรือนิทานที่เกี่ยวข้องกับดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่ง ๆ ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี กิจกรรมดนตรีจึงควรสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนิทาน การแสดงละครในลักษณะต่าง ๆ ด้วย (ญรุทธิ์ สุทธิจิตต์. 2534)

1.1.5 ทฤษฎีการเรียนรู้กับการสอนดนตรี

การศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ย่อมช่วยให้การสอนดนตรีมีประสิทธิภาพขึ้นได้ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้สอนจะมีความเข้าใจในกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถจัดการสอนดนตรีได้เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น

1.1.5.1 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมานุษยนิยม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมานุษยนิยม ให้ความสำคัญกับความรู้สึของผู้เรียนในการเรียนรู้มากที่สุด โดยกล่าวว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อผู้เรียนมีส่วนในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนสิ่งต่าง ๆ ได้ตามความสนใจ โดยไม่มีการบังคับ การควบคุมให้เรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้เลือกสรรและกำหนดการเรียนรู้ ลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีอิสระในการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการได้อย่างกว้างไกล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรู้จักการตั้งหลักเกณฑ์ในการประเมินผลที่ถูกต้องเหมาะสม ด้วยบทบาทของผู้เรียนที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจึงสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเองไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เรื่องเดียวกันในเวลาเดียวกัน ดังเช่น การเรียนรู้ในห้องเรียนทั่วไปตามสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เรียกว่าระบบโรงเรียน

บทบาทของผู้สอนย่อมเปลี่ยนไปจากบทบาทเดิมตามรูปแบบการสอนที่คุ้นเคยปฏิบัติกัน ผู้สอนเป็นเพียงผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ การช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามแนวทางที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ทำให้การเรียนมีความหมายน่าสนใจ เป็นผู้สร้างบรรยากาศให้การเรียนรู้เกิดขึ้นในความรู้สึก มิใช่เป็นการเรียนรู้เพื่อสาระเพียงอย่างเดียว กล่าวคือ เน้นจิตพิสัยเท่าเทียมกับพุทธิพิสัย ไม่บังคับขู่เข็ญผู้เรียนไม่ว่าในสถานการณ์ใด ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดแนวทางการประเมินผลด้วยตนเองอย่างมีหลักเกณฑ์ และให้ผู้เรียน

คำนึงถึงความเป็นตัวของตัวเอง โดยยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ไวที่จะเรียนรู้ความต้องการของผู้อื่นที่อาจแตกต่างจากความต้องการของตนเองได้

นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มมานุษยนิยม ได้แก่ มาสโลว์ (Abraham H. Maslow)
 รอเจอร์ (Rogers) และคอมบส์ (Combs) สารสำคัญของทฤษฎีกลุ่มมานุษยนิยมพอสรุป
 ได้ดังนี้

1. สร้างสัมพันธภาพอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความ
 สบายใจมั่นใจ วางใจที่จะเรียนรู้ด้วยความรู้สึกรู้สึกความต้องการของผู้เรียนเอง ไม่มีความกลัวเกรง
 ผู้สอน

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ สนุกใจ
 ไม่มีการบังคับโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนด้วยตนเอง
 มิใช่จากการบังคับ ขู่เข็ญ

3. ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสบายใจ
 ในการเรียน เกิดแรงจูงใจภายในที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักใฝ่หาความรู้ไปตลอดชีวิต

4. ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือให้ผู้เรียนตระหนักถึง
 การประเมินผล รู้จักการสร้างหลักเกณฑ์สำหรับการประเมินผล มีความเข้าใจและประเมินผล
 ด้วยตนเองด้วยความซื่อสัตย์ยุติธรรม

5. เห็นความสำคัญของตนเองเท่าเทียมกับความสำคัญของผู้อื่น รู้จักยอมรับในความ
 เป็นเอกัตบุคคล เคารพ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผลในการถกเถียงแสดงความคิดเห็น
 มิใช่ถือว่าความคิดเห็นของตนเองถูกต้องเหมาะสมที่ทุกคนจำเป็นต้องยอมรับเสมอไป

1.1.5.2 ทฤษฎีมานุษยนิยมกับการสอนดนตรี

ในการสอนดนตรีจะต้องให้อิสระกับผู้เรียน เน้นการให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง
 สร้างสรรค์ งานดนตรีตามความคิด จินตนาการของตนเอง หรือในการสอนทักษะดนตรีซึ่งเป็น
 กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนอยู่แล้ว ผู้สอนสามารถนำหลักการของทฤษฎีนี้มาใช้ได้
 อย่างดี ได้แก่ การให้ผู้เรียนเลือกศึกษาเพลงด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้คอยช่วยเหลือให้
 คำแนะนำ โดยไม่บังคับขู่เข็ญ ดุตา ว่ากล่าวผู้เรียน ตรงกันข้ามผู้สอนควรหาวิธีการที่ช่วยให้
 ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยความสนใจและชี้แนะให้ผู้เรียนเข้าใจ มีหลักในการประเมินผลการ
 ปฏิบัติทักษะดนตรีด้วยตนเองอย่างถูกต้องยุติธรรมไม่เข้าข้างตนเอง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2541)

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ลิทแมน , เครก ; และสตีเวน (Litman , Craig ; & Steven. 1966) ได้ทดสอบผลของ
 ดนตรีป๊อปโดยเฉพาะเจาะจงลงไปบนดนตรีแร็ปต่อความก้าวร้าวในเด็กโรงเรียนประถมศึกษา
 เด็กผู้ชาย 60 คน ในเกรด 3 – 5 ได้ถูกจับเป็นคู่ แต่ละคู่ก็จะถูกมองใน 2 ระยะ ระหว่างใน

ระยะแรก แต่ละคู่ก็จะตอบในแบบประเมิน สอบถามถึงความชอบดนตรีของพวกเขา หลังจากนั้นก็จะทำการทดสอบ Pretest โดยการเล่น เกมตู้ Hockey 5 นาที ระหว่างในระยะที่ 2 แต่ละคู่ก็จะมอบหมายให้ทำงาน Cooperative Mapping และตามด้วยการเล่นเกม Hockey ต่อ ในแต่ละคู่ก็จะถูกบันทึกวีดีโอไว้จากทั้ง 2 ระยะ เพื่อที่จะทดสอบดูความถี่ของพฤติกรรมที่ก้าวร้าวทางคำพูดและท่าทาง พบว่า การเปิดเพลงแร็ปมีผลน้อยต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะสั้นในกลุ่มนี้ โดยเฉพาะคู่ในกลุ่มที่ได้รับการฟังเพลงในแบบนี้ที่มีเนื้อเพลงค่อนข้างที่จะแสดงถึงการมีพฤติกรรมก้าวร้าวทางท่าทางเพิ่มขึ้นจากการทดสอบ Pretest มากกว่าในอีก 2 กลุ่ม ความถี่ของความก้าวร้าวทางท่าทางยังมีมากในช่วงของการมีการแข่งขันมากกว่าในช่วงที่มีการร่วมมือกันในแต่ละคู่ทั้งในกลุ่มที่ได้รับการฟังแบบทั้งมีเนื้อและไม่มีเนื้อเพลง ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มที่ได้รับการฟังเพลงในแบบที่มีเนื้อเพลงนั้นก็จะมีอัตราแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางท่าทางมากกว่าในกลุ่มที่ได้รับการฟังเพลงในแบบที่ไม่มีเนื้อเพลงในช่วงของการแข่งขันอีกด้วย

แมคโดเวล (McDowell. 1974 : 54) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน อายุ 4 – 5 ปี ผลการศึกษาพบว่าการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ดนตรีเพียงระยะเวลาสั้นจะไม่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านดนตรีแต่อย่างใด และควรสอดแทรกกิจกรรมด้านดนตรีไว้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษาด้านร่างกาย และเรียนรู้ด้านอื่น ๆ

แฟรง เคนเบอร์เกอร์ (Frankenber. 1979 : 43) ได้ศึกษาผลของการใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมผ่อนคลายเป็นเด็กวัย 9 – 10 ปี ที่มีการเรียนรู้และมีความก้าวร้าว ผลการศึกษาปรากฏว่า การใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมผ่อนคลายเป็นช่วยทำให้เด็กมีการเรียนรู้ดีขึ้นและความก้าวร้าวลดลง

เวลล์ ; และ คณะ (Well ; & others. 1991) ได้ศึกษาเกี่ยวกับดนตรีที่นิยม (Popular Music) ที่มีต่ออารมณ์ของเด็กวัยรุ่น จากการติดตามผลหลังการศึกษาในเรื่องของสื่อทางดนตรีพบว่า ดนตรีนั้นจัดเป็นสื่อสารมวลชนที่มีพลังอย่างมาก ที่กระทบโดยตรงต่ออารมณ์ (ความตื่นเต้น ความสุข ความรัก) ในเด็กมัธยมปลาย และพบว่าผู้หญิง ค่อนข้างมากจะมีการเชื่อมโยงอารมณ์กับดนตรี และใช้ดนตรีเพื่อในการจัดการอารมณ์

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เลิศ อานันทนนะ (2528 : 129) ได้ทดลองนำเสียงดนตรีมาใช้ประกอบการสอนอย่างสร้างสรรค์ทางศิลปะสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 ผลปรากฏว่าเสียงดนตรีสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก เสริมสร้างความคิด จินตนาการ ช่วยกระตุ้นให้มีการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประสาท ตา หู กล้ามเนื้อมือ ให้สอดคล้องกับการใช้ความคิด นอกจากนั้นยังทำให้เหนื่อยช้าและคลายความเครียด

จันทร์เพ็ญ สุภาพล (2535 : 72 – 73) ได้ศึกษาการเล่านิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย อายุ 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน พบว่าเด็กปฐมวัย ที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรี และนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ มีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และพบว่า เด็กที่ได้รับฟังการเล่านิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ มีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ทยุ เกื้อสกุล (2545 : 93) ได้ศึกษาการรู้คิดและอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นอนุบาล จากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ และไม่มี ความพิการซ้ำซ้อน อายุ 5 – 10 ปี ศึกษาในชั้นอนุบาล ในศูนย์การศึกษาภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ระยะเวลาที่ศึกษา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 4 วัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลักการใช้กิจกรรมทักษะดนตรีมีพฤติกรรมทางอารมณ์และการรับรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กิจกรรมทักษะทางดนตรี พอสรุปได้ว่าการใช้กิจกรรมดนตรี เป็นกิจกรรม และประสบการณ์ที่ดี ที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนได้รู้จักใช้จินตนาการ สร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ตลอดจนมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

2.1.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับมนุษย์ ปัจจุบันในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์ ทำให้เกิดการค้นพบ การประดิษฐ์อุปกรณ์หรือเทคโนโลยีมากมายที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้กับมนุษย์ การศึกษาค้นคว้าเรื่องความคิดสร้างสรรค์นั้นได้กระทำกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งมีผู้ให้นิยามของความคิดสร้างสรรค์ในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

กิลฟอร์ด (Guilford. 1962 : 135) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมอง เป็นความสามารถที่จะคิดได้หลายทิศทางหรือแบบอนกนัย (Divergent Thinking) และความคิดสร้างสรรค์นี้ประกอบไปด้วย ความคิดคล่อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดแปลกใหม่ (Originality) คนที่มีลักษณะดังกล่าวต้องเป็นคนที่กล้าคิด ไม่กลัวถูกวิพากษ์วิจารณ์ และมีอิสระในการคิด

ทอแรนซ์ (Torrance.1971 : 211) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีขอบเขตจำกัด บุคคลสามารถมีความคิดสร้างสรรค์ในหลาย ๆ แบบ ผลของความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นนั้นมีมากมายไม่จำกัด

ไรลีย์ ; และ ลูอิส (Reilly ; & Lewis .1983 : 76) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการคิด หรือวิธีคิดซึ่งเป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ในการที่จะคิดได้หลายทิศทาง ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดละออ ซึ่งนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหา หรือผลงานใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคมมนุษย์

อารี พันธุ์ณี (2542 : 9) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอเนกนัย อันนำไปสู่การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลง ประยุกต์จากความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิดทฤษฎีหลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้นั้น มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้ สิ่งที่เป็นเหตุผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่ไปกับการพยายามที่จะสร้างความคิดค้น หรือจินตนาการประยุกต์จึงจะทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น

จากความหมายของความคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการคิดหรือวิธีคิดซึ่งเป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ในการที่จะคิดได้หลายทิศทาง ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดละออ ซึ่งนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหา หรือผลงานใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคมมนุษย์

2.1.2 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

1) ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดาหรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่มหรือที่เรียกว่า Wild Idea เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ความคิดริเริ่มอาจเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาดัดแปลงประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น เช่น การคิดประดิษฐ์เครื่องบินได้สำเร็จได้แนวความคิดไปจากการทำเครื่องร่อน เป็นต้น ความคิดริเริ่มจึงเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เป็นความคิดแตกต่างจากความคิดเดิม อาจไม่เคยมีใครนึกถึงมาก่อน ความคิดริเริ่มต้องอาศัยความกล้าคิด กล้าลอง เพื่อทดสอบความคิดของตน บ่อยครั้งที่ความคิดริเริ่มจำเป็นต้องอาศัยความคิดจินตนาการ คิดเรื่อง และฝันจากจินตนาการ พยายามลงมือสร้างจินตนาการนั้นให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้น ลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีความคิดริเริ่ม พบว่า คนที่คิดริเริ่มมักไม่ชอบความจำเจ แต่จะปรับตัวให้ตนเองดูมีชีวิตชีวาเป็นผู้ที่มุ่งมั่น มีสมาธิ มักทำงานที่เกิดจากแรงจูงใจภายในหรือความศรัทธา

2) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึงความสามารถในการหาคำตอบ หรือปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกัน ในเรื่องเดียวกันในเวลาอันจำกัดโดยแบ่งออกเป็น

(1) ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่วนั่นเอง

(2) ความคิดคล่องแคล่ว ทางด้านการโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำเหมือนกัน หรือคล้ายกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลาที่กำหนด

(3) ความคล่องแคล่วทางด้านการแสดงออก(Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยค คือ สามารถที่จะนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการจากการวิจัย พบว่า บุคคลที่มีความคิดคล่องแคล่วสูงจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงด้วย

(4) ความคล่องแคล่วทางด้านการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น คิดหาประโยชน์ของก้อนอิฐมาให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด อาจเป็น 5 นาที หรือ 10 นาที ความคล่องในการคิดมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา เพราะในการแก้ปัญหาจะต้องแสวงหาคำตอบหรือวิธีการแก้ไข หลาย ๆ วิธีและต้องนำวิธีเหล่านั้นมาทดลอง จนกว่าจะพบวิธีที่ถูกต้องตามที่ต้องการ ความคิดคล่องแคล่วเป็นความสามารถอันดับแรก ในการที่จะพยายามเลือกเฟ้นให้ได้ความคิดที่ดีและเหมาะสมที่สุด ก่อนอื่นจึงจำเป็นต้องคิดออกมาให้ได้มาก ๆ หลายอย่างและแตกต่างกัน แล้วจึงนำความคิดทั้งหมดมาพิจารณาเลือกอันที่ดีที่สุด จึงนับได้ว่าความคิดคล่องตัวเป็นความสามารถเบื้องต้นที่จะนำไปสู่ความคิดที่มีคุณภาพ หรือความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง

3) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการคิดได้อย่างอิสระหลากหลายประเภทหรือแบบของความคิดซึ่งแบ่งออกเป็น

(1) ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดให้ได้หลายอย่าง และคิดอย่างเป็นอิสระ เช่น คนที่มีความคิดยืดหยุ่นในด้านนี้ จะสามารถคิดได้ว่าประโยชน์ของก้อนหินมีอะไรบ้าง

(2) ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) เป็นความคิดที่มีประโยชน์มากต่อการแก้ปัญหาคนที่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดได้ไม่ซ้ำกัน เช่น ในข้อ 1 เวลา 5 นาที เราสามารถที่จะคิดว่าหาวิธีทำประโยชน์อะไรได้บ้าง คำตอบ กระบุง กระจาด ตะกร้า แก้วไฟฟ้า กล้องดินสอ ชะลอม เก็บน้ำ เปล เตียงนอน ตะกร้อ กรอบรูป กีบติดผม ด้ามไม้เทนนิส และไม้เบดมินตัน ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดเราสามารถจัดจำแนกประเภทได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 เฟอร์นิเจอร์ ตู้ เตียงนอน โต๊ะ แก้วไฟฟ้า

ประเภทที่ 2 เครื่องใช้ กระบุง กระจาด ตะกร้า ชะลอม

ประเภทที่ 3 เครื่องกีฬา ตะกร้อ ด้ามไม้เทนนิส ด้ามไม้เบดมินตัน

เพราะฉะนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า ความคิดยืดหยุ่นเป็นตัวเสริมให้ความคิดคล่องแคล่วมีความแปลกแตกต่างออกไป หลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อน หรือเพิ่มคุณภาพความคิดให้มากขึ้นด้วยการจัดความคิดให้เป็นหมวดหมู่และหลักเกณฑ์ยิ่งขึ้น

4) ความคิดละเอียดละออ (Elaboration) หมายถึง ความสามารถในการคิดเพื่อตกแต่งหรือขยายความคิดเดิมหรือความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้นซึ่งความคิดละเอียดละออนี้เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างผลงานที่มีความแปลกใหม่ให้สำเร็จพัฒนาการของความคิดละเอียดละออ มีดังต่อไปนี้

- (1) พัฒนาการของความคิดละเอียดละออจะขึ้นอยู่กับอายุ กล่าวคือเด็กที่มีอายุมากจะมีความสามารถด้านนี้มากกว่าเด็กที่มีอายุน้อย
- (2) เด็กหญิงจะมีความสามารถมากกว่าเด็กชายในด้านนี้
- (3) เด็กที่มีความสามารถสูงทางด้านละเอียดละออจะเป็นเด็กที่มีความสามารถทางด้านการสังเกตสูงด้วย

2.1.3 ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์(Characteristic of Creativity)

- (1) Sensitivity มีความรู้สึกอ่อนไหวต่อสิ่งรอบตัว ตาเห็น จดจำ หูฟังชัดแจ้งมือแตะรู้สึก กล่าวคือ มีความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (2) Fluency มีความคล่องแคล่ว ทำได้มาก ทำได้ดี แก้ปัญหาเร็ว คิดได้หลายอย่างในเวลาอันสั้น รู้จักตัดสินใจ
- (3) Flexibility มีความคิดอ่อนโยนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ สามารถดัดแปลง ยืดหยุ่นได้ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้
- (4) Originality มีความริเริ่มในการคิดทำ มีการริเริ่มทำด้วยความคิดของตนเอง
- (5) Capacity to Reorganize มีความสามารถในการจัดสร้างหรือจัดทำขึ้นใหม่โดยใช้แนวทางเดิมเป็นแนวคิด คือ ลักษณะของการประยุกต์ใช้
- (6) Ability to Abstract มีความสามารถทำให้ดูซับซ้อนกว่าเดิม ทำให้ยากขึ้นและละเอียดลึกซึ้งขึ้นมากกว่าเดิม
- (7) Ability to Synthesize สามารถสร้างขึ้นเอง โดยให้นำเอารูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วมาดัดแปลงเป็นรูปแบบใหม่
- (8) Ability to Organize มีความสามารถในการจัดการ ให้เกิดความน่าสนใจ ทำให้งานต่าง ๆ เกิดคุณค่าที่น่าติดตาม

2) ขั้นครุ่นคิดต่อจากขั้นเริ่มต้น มีระยะหนึ่งที่มีความรู้ ความคิด และเรื่องราวต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้มาประสมกลมกลืนเข้าเป็นรูปร่าง ระยะนี้ผู้คิดต้องใช้ความคิดอย่างหนัก แต่บางครั้งความคิดนี้อาจหยุดชะงักไปเฉย ๆ เป็นเวลานาน บางครั้งก็กลับเกิดขึ้นมาใหม่อีก

3) ขั้นเกิดความคิด ในระยะที่กำลังครุ่นคิดนั้น บางครั้งอาจเกิดความคิดผุดขึ้นมาทันทีทันใด ผู้คิดจะมองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดใหม่ที่ซ้ำกับความคิดเก่า ซึ่งมีผู้คิดมาแล้ว การมองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดใหม่นี้จะเกิดขึ้นในทันทีทันใด ผู้คิดไม่นึกไม่ฝันว่าจะเกิดขึ้นเลย

4) ขั้นปรับปรุงความคิดใหม่แล้ว ผู้คิดจะขัดเกลาความคิดนั้นให้หมดจด เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจง่าย หรือต่อเติมเสริมแต่งความคิดที่เกิดขึ้นใหม่นั้นให้รัดกุม และวิวัฒนาการก้าวหน้าต่อไป หรือในบางกรณีในขั้นนี้อาจมีการทดลองเพื่อประเมินการแก้ปัญหา สำหรับเลือกความคิดที่สมบูรณ์ที่สุด ความคิดเหล่านี้ ก่อให้เกิดการประดิษฐ์ผลงานใหม่ ๆ ทางวิทยาศาสตร์ นวนิยาย บทเพลง จิตนาการ และการออกแบบอื่น ๆ เป็นต้น

จากความหมายของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วยขั้นต่าง ๆ คือ ขั้นปัญหา ขั้นรวบรวมข้อมูล ขั้นวิเคราะห์ ขั้นเกิดความคิด และขั้นพิสูจน์

2.1.5 การแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นศักยภาพของแต่ละบุคคล บุคคลที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพทางด้านนี้อาจเต็มที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างกันออกไปจากบุคคลทั่วไป

ทอแรนซ์ (Torrance. 1962 : 81 - 82) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง พบว่า ผู้มีความคิดสร้างสรรค์สูงเป็นคนที่มีความคิดแปลกไปจากผู้อื่น มีผลงานที่ไม่ซ้ำแบบใคร

ครอพเลย์ (Cropley. 1966 : 124) กล่าวว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการดังต่อไปนี้ คือ การมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง (Precession of Wide Categories) มีความพร้อมที่จะเสี่ยง (Willingness to Take Risks) มีความพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้า (Willingness to Have Ago) มีความสามารถที่จะยืดหยุ่นความคิดได้อย่างคล่องแคล่ว ในระดับสูง

ราซิลด์ (Raquild. 1972 : 131) พบว่า นักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจะคิดแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและใช้วิธีการที่แตกต่างไปจากผู้อื่น

โลเวนเฟลด์ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2515 : 77 ; อ้างอิงจาก Lowengeld. 1964) กล่าวว่า บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะทำอะไรแตกต่างไปจากคนอื่น ไม่ชอบทำงานที่ซ้ำซาก ไม่ชอบทำตามตารางที่วางไว้ตายตัว ชอบทำงานตามสบายและคนที่ชอบทำงานสร้างสรรค์ไม่ชอบ

ทำงานขึ้นเดียวกันกับคนอื่น เพราะงานที่บุคคลเหล่านั้นทำเป็นงานที่ต้องแก้ปัญหาด้วยตนเองตามลำพัง

จากเอกสารดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ลักษณะที่บ่งถึงการสร้างสรรค์ และไม่สร้างสรรค์เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างกันได้ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะที่บ่งถึงการสร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์

ลักษณะที่บ่งถึงการสร้างสรรค์	ลักษณะที่บ่งว่าไม่ใช้การคิดสร้างสรรค์
แนวความคิดที่แปลกใหม่	การกระทำที่เป็นนิสัย
ความเข้าใจลึก	การกระทำตามของเดิม
ความช่างประดิษฐ์	การยึดถือระเบียบแบบแผน
ความช่างทดลอง	การลอกเลียนแบบ
ความวิเศษเหนือสิ่งอื่นใด	การฝึกฝน
ความริเริ่ม	ความเข้มงวด
ความสดใสร่าเริง	ความซ้ำซาก
ความเปลี่ยนแปลง	ความทรงจำ

เด็กที่มีความงอกงามทางความคิดสร้างสรรค์ จะคิดสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นเอง สร้างแนวความคิดขึ้นในมโนภาพของตนเองได้ นอกจากนี้ยังพร้อมที่จะดัดแปลงแนวความคิดของผู้อื่นเพื่อนำมาสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นด้วยตนเองทั้งยังสามารถตีความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอีกด้วย ทั้งนี้เด็กต้องมีจุดมุ่งหมายของตนเองเป็นหลักสำคัญ เด็กที่มีความงอกงามทางการสร้างสรรค์จะรู้สึกเป็นอิสระ รู้ว่าตนเองมีค่า มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถที่จะตอบสนองต่อปฏิกริยาภายนอกด้วยวิธีการต่างกัน ซึ่งเด็กที่ไม่มีความงอกงามทางความคิดสร้างสรรค์ จะใช้วิธีการเก่า ๆ ที่ผู้อื่นเคยใช้มาแล้ว และยังชอบทำในสิ่งที่ผู้อื่นเคยกระทำมาก่อน ทั้งยังพยายามเลียนแบบให้เหมือนของเดิมทุกอย่างไม่มีการแปลงใช้แต่จุดมุ่งหมายที่ผู้อื่นได้วางไว้แล้วเป็นเครื่องมือในการกำหนดการกระทำของตนเอง มีความคิดว่าตนไม่มีค่า ขาดความมั่นใจในตนเอง

2.1.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ มีดังนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของนักจิตวิทยาจิต

วิเคราะห์

ฟรอยด์ (Freud. 1938 : 193) จิตแพทย์ชาวเวียนนา ฟรอยด์ได้ให้ความสนใจคิดว่าความคิดสร้างสรรค์เกิดจากความขัดแย้งของแรงขับทางเพศ ซึ่งถูกผลักดันออกมาโดย

จิตไร้สำนึกกับความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในสังคม ดังนั้นเพื่อให้แรงขับทางเพศแสดงออกมาในรูปหรือพฤติกรรมที่สังคมยอมรับจึงเปลี่ยนเป็นความคิดสร้างสรรค์ โดยความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจเป็นความขัดแย้งเรื่องความไม่พอใจในสภาพของตน จึงต้องการปรับสภาพเดิมตามที่ตนพอใจ

ฟรอยด์ ให้ทฤษฎะเพิ่มเติมว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะของความร่าเริง แจ่มใส ผ่อนคลาย อิสระหรือลักษณะของความเป็นเด็กซึ่งบริสุทธิ์เป็นธรรมชาติ เป็นตามสภาพที่แท้จริง ไม่เสแสร้งหรือปรุงแต่งและมีความคิดแจ่มใสบริสุทธิ์ สนุกสนาน ไม่มีความคิดยึดติดต่อสิ่งใด ไม่มีความเครียด

2. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ตามแนวความคิดของนักมนุษยนิยม

มาสโลว์ (Maslow.) และรอเจอร์ส (Rogers.) นักจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยม ได้ให้แนวความคิดว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นผู้ที่รู้จักตนเองตามมโนภาพที่เป็นจริงเข้าใจตนเองและยอมรับตนเอง ทั้งในส่วนที่บกพร่อง ส่วนที่ดี รู้ทั้งจุดอ่อนจุดเน้นและตระหนักในความสามารถของตนเอง พึ่งตนเอง ริเริ่ม นำตนเองได้ สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ มีอิสระในการคิด ตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนมองเห็นศักดิ์ศรีและคุณค่าของตัวเอง สามารถสร้างสรรค์ตนเองและสังคมให้เกิดประโยชน์สุข (อารี รังสินนท์. 2532 : 508)

การที่บุคคลจะสามารถพัฒนาไปถึงเป้าหมายดังกล่าวนั้น กลุ่มมนุษยนิยมได้เน้นสถานการณ์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ว่า ต้องประกอบไปด้วย

1. ภาวะความปลอดภัยทางจิต กล่าวคือ

- 1.1 การยอมรับในคุณค่าของตนและควรเคารพในสิทธิและความคิดเห็น
- 1.2 ไม่มีการตีราคา ประเมินหรือเปรียบเทียบความคิดเห็นและผลงาน
- 1.3 ความมั่นใจในตนเอง มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจด้วยตนเองและเต็มใจที่จะรับผิดชอบในความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของตนเองได้

2. ภาวะที่มีเสรีภาพในการแสดงออก กล่าวคือ

- 2.1 มีจิตใจกว้างที่จะเปิดรับประสบการณ์ เต็มใจที่จะรับรู้ความคิด มีความสนใจต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก รวมทั้งประเด็นข้อถกเถียงที่ยังไม่ยุติ

2.2 ปราศจากที่จะเล่นกับความคิดและสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ

3. ทฤษฎีโครงสร้างทางเชาว์ปัญญา (The Structure of Intellect Theory)

กิลฟอร์ด (อารี พันธุ์ณี. 2545 : 30 – 35 ; อ้างอิงจาก Guilford. 1856. Structure of Intellect) ได้อธิบายโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองไว้ 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 เนื้อหา (Content) หมายถึง เนื้อหา ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่เป็นสื่อในการคิดที่สมองรับเข้าไปคิด แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ภาพ (Figural เขียนย่อว่า F) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่เป็นรูปธรรมหรือรูปที่แน่นอน ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้และทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดได้ เช่น ภาพ เป็นต้น

2. สัญลักษณ์ (Symbolic เขียนย่อว่า S) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปของเครื่องหมายต่าง ๆ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข โน้ตดนตรี รวมทั้งสัญลักษณ์ต่าง ๆ ด้วย

3. ภาษา (Semantic เขียนย่อว่า M) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปของถ้อยคำที่มีความหมายต่าง ๆ กัน สามารถใช้ติดต่อสื่อสารได้ เช่น พ่อแม่ เพื่อน ชอบ โกรธ ดีใจ เสียใจ เป็นต้น

4. พฤติกรรม (Behavior เขียนย่อว่า B) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นการแสดงออก กริยา อาการ การกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้ รวมทั้งทรงสนะคติ การรับรู้ การคิด เช่น การยิ้ม การหัวเราะ การสั่นศีรษะ การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

มิติที่ 2 การคิด (Operation เขียนย่อว่า O) หมายถึง มิติที่แสดงถึงลักษณะกระบวนการปฏิบัติงานของสมอง แบ่งออกตามลำดับได้ 5 ลักษณะ คือ

1. การรู้การเข้าใจ (Cognition เขียนย่อว่า C) หมายถึง ความสามารถในการตีความของสมองเมื่อเห็นสิ่งเร้าแล้วเกิดการรับรู้ เข้าใจในสิ่งนั้นและบอกว่าเป็นอะไร เช่น เมื่อเห็นเด็กเล่นของเล่นรูปรางกลม ทำด้วยยางผิวเรียบก็บอกได้ว่าเป็นลูกบอล

2. การจำ (Memory เขียนย่อว่า M) หมายถึง ความสามารถในการเก็บสะสม ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ไว้ได้ และสามารถระลึกได้เมื่อต้องการ เช่น การจำสูตรคูณ การจำหมายเลขประจำตัว การชี้ตัวคนร้ายได้

3. การคิดแบบอเนกนัยหรือความคิดกระจาย (Divergent thinking เขียนย่อว่า D) หมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้หลายรูปแบบ หลายแง่ หลายมุมแตกต่างกันไป เช่น หนังสือพิมพ์ใช้ทำอะไรได้บ้างบอกมาให้มากที่สุด ผู้ที่คิดได้มาก แปลก มีเหตุผล คือ ผู้มีความคิดอเนกนัย และกิลฟอร์ดได้อธิบายความหมายของความคิดอเนกนัยว่า คือ ความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง

4. การคิดแบบอเนกนัยหรือความคิดรวม (Convergent thinking เขียนย่อว่า N) หมายถึง ความสามารถในการหาคำตอบที่ดีที่สุดจากข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่กำหนด และคำตอบที่ถูกต้องก็มีคำตอบเดียว

5. การประเมินค่า (Evaluation เขียนย่อว่า E) หมายถึง ความสามารถในการตีความลงข้อสรุปโดยอาศัยเกณฑ์ที่ดีที่สุด

มิติที่ 3 ผลของความคิด หมายถึง มิติที่แสดงถึงผล (Product) ที่ได้จากการปฏิบัติงานของสมอง หรือกระบวนการคิดของสมอง หลังจากที่สมองได้รับข้อมูลหรือสิ่งเร้า จากมิติที่ 1 และตอบสนองต่อข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ได้รับจากมิติที่ 2 แล้วผลที่ได้ออกมาในมิติที่ 3 หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ผลของการคิดเกิดจากการทำงานมิติที่ 1 และมิติที่ 2 นั้นเอง ซึ่งผลของการคิดแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ คือ

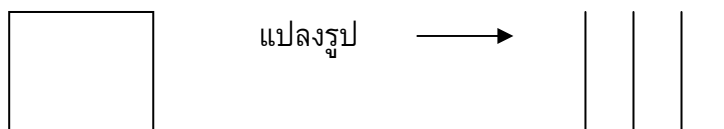
1. หน่วย (Unit เขียนย่อว่า U) หมายถึง สิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว และแตกต่างไปจากสิ่งอื่น ๆ เช่น คน แมว สุนัข เป็นต้น

2. จำพวก (Class เขียนย่อว่า C) หมายถึง ประเภท จำพวก หรือ กลุ่มของหน่วยที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะร่วมกัน เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ คน สุนัข ช้าง หรือประเภทผลไม้ ได้แก่ เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ เป็นต้น

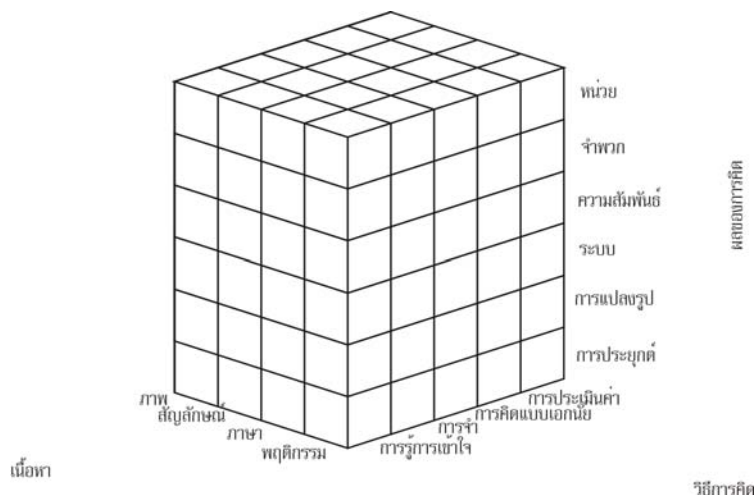
3. ความสัมพันธ์ (Relation เขียนย่อว่า R) หมายถึง ผลของการ เชื่อมโยงความคิดของประเภท หรือหลายประเภทเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางประการ เป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์นี้อาจจะอยู่ในรูปของหน่วยกับหน่วย จำพวกกับจำพวก หรือระบบกับระบบก็ได้ เช่น คนคู่กับบ้าน นกคู่กับรัง ปลาคู่กับน้ำ เสือคู่กับป่า เป็นความสัมพันธ์กัน ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย

4. ระบบ (System เขียนย่อว่า S) หมายถึง การจัดประเภทของสิ่งเร้าต่าง ๆ ให้เป็นระบบ แบบแผน เช่น 1 , 3 , 5 , 7 , 9 เป็นระบบเลขคี่

5. การแปลงรูป (Transformation เขียนย่อว่า T) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือการจัดองค์ประกอบของสิ่งเร้า หรือข้อมูลออกมาในรูปแบบใหม่ เช่น การเปลี่ยนรูปสี่เหลี่ยมเป็นเส้นตรงสี่เส้น ดังรูป



6. การประยุกต์ (Implication เขียนย่อว่า I) หมายถึง การคาดคะเนหรือทำนายจากข้อมูลสิ่งที่กำหนดไว้



ภาพประกอบ 1 แสดงแบบจำลองโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด

ที่มา : (อารี พันธุ์ณี. 2545 : 30 – 35 ; อ้างอิงจาก Guilford. 1856. Structure of Intellect.)

โครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองหรือการวัดเชาว์ปัญญาของกิลฟอร์ดแบ่งออกเป็น 120 เซลล์ หรือ 120 องค์ประกอบ โดยในแต่ละตัวจะประกอบไปด้วยหน่วยย่อยของสามมิติ เริ่มจาก เนื้อหา - วิธีการคิด - ผลของการคิด (Content – Operation) อาจสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดออกแนก (Divergent thinking) คือ เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นบุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ในลักษณะหลายทิศทางทำให้ได้คำตอบ หรือผลผลิตของความคิดหลายอย่างและแปลกใหม่

4. ทฤษฎีความคิดสองลักษณะ

ทฤษฎีความคิดสองลักษณะ เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับกาทำงานของสมองมนุษย์ โดยการเริ่มต้นและทดลองของนักจิตวิทยาคลินิก ซึ่งมีแนวความคิดเบื้องต้นว่าเผ่าพันธุ์ของมนุษย์อยู่รอดสืบสานมาจนถึงคนปัจจุบันได้ก็เพราะมีสมองอันเชี่ยวชาญ ซึ่งเกิดจากการทำงานของสมองซีกสองซีกของมนุษย์มาเป็นเวลา 15 ปี นักวิทยาศาสตร์ปัจจุบันจึงสรุปได้ว่า มนุษย์แต่ละคนมีสมองสองซีก คือ สมองซีกซ้ายและสมองซีกขวา ซึ่งทำหน้าที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนต่อกับรู้ความเป็นไปของสิ่งต่าง ๆ

ความคิดสร้างสรรค์ เกิดจากการทำงานของสมองซีกขวา ซึ่งทำหน้าที่คิดจินตนาการ คิดแปลกใหม่ ๆ ใหม่ ๆ ความซาบซึ้งในดนตรี ศิลปะ วรรณคดี เป็นต้น ส่วนสมองซีก

ซ้ายเป็นส่วนที่คิดและทำงานออกมาในรูปธรรม เช่น การวิเคราะห์ การหาเหตุผล เป็นต้น ดังต่อไปนี้ (อารี รังสินนท์. 2532 : 509)

สมองซีกซ้าย

- สรรหาถ้อยคำ
- วิเคราะห์
- ใช้เหตุผล
- เชิงตรรกวิทยา
- ความแบ่งเบา
- มีกาลเวลา
- โน้มเอียงเข้าหากฎเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

สมองซีกขวา

- ไม่มีถ้อยคำ
- สังเคราะห์
- หยั่งรู้เอง
- ความคิดเชิงสร้างสรรค์
- ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ไม่มีกาลเวลา
- โน้มเอียงเข้าหากฎเกณฑ์ดนตรีและศิลปะ

ฉะนั้น ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเกิดจากการทำงานของสมองซีกขวาสามารถแสดงหรือบอกให้ผู้อื่นทราบได้ต้องเกิดจากการรวบรวม วิเคราะห์และหาถ้อยคำของสมองซีกซ้ายเท่านั้น ดังนั้นหากสมองสองซีก คือซีกซ้ายและซีกขวาได้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมทั้งสองซีกก็สามารถทำคุณประโยชน์ต่าง ๆ แก่มนุษยชาติอย่างมหาศาล

5. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์โอตา (The Model AUTA)

แนวความคิดของทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์โอตา เป็นแนวความคิดสร้างสรรค์ที่เดวิส (Davis) และซัลลิแวน (Sullivan) คิดขึ้นในปี ค.ศ. 1980 โดยอธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้ด้วยการส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์และจัดลำดับการพัฒนาเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ (Awareness) เป็นขั้นตอนแรกที่ทำให้บุคคลเพิ่มความสำนึกในเรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล เช่น การพัฒนาปรีชาญาณ การรู้จักและเข้าใจตนเอง การมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ และการมีชีวิตที่ดีกว่าเดิมและเข้าใจนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าและวิธีแก้ปัญหาในปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและแจ่มชัดในธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์ (Understanding) หมายถึง การที่บุคคลจะสนใจและให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อได้รับความรู้ เนื้อหาสาระ เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ที่จัดให้บุคคลได้เรียนรู้ ได้แก่

1. บุคลิกภาพของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์
2. ลักษณะกระบวนการคิดสร้างสรรค์
3. ความสามารถสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ
4. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์
5. แบบสอบถาม แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์
6. เทคนิควิธีการฝึกความคิดสร้างสรรค์
7. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 3 เทคนิควิธีที่ส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

(Techniques) หมายถึง กลยุทธ์ในการฝึกกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดผลผลิตสร้างสรรค์ ซึ่งรวมเทคนิคและวิธีการดังต่อไปนี้ด้วย คือ

1. การระดมพลังสมอง (Brainstorming)
2. การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Metaphoric thinking)
3. การฝึกจินตนาการ (Imagery training)

ขั้นตอนที่ 4 การตระหนักในความจริงของสิ่งต่าง ๆ (Actualization) หมายถึง การเพิ่มพูนศักยภาพในการเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง เป็นการพัฒนาบุคคลไปสู่การรู้จักตนเองตามเป็นจริง ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด กล่าวคือบุคคลสามารถดึงศักยภาพ ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างเต็มที่ ซึ่งการตระหนักตนเองตามสภาพที่เป็นจริงประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้เปิดรับประสบการณ์ต่าง ๆ มาปรับเข้ากับตนได้ดี
2. สนใจศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์
3. มีความคิดริเริ่มในการนำตนเองและริเริ่มผลิตสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง
4. มีความสามารถในการคิดยืดหยุ่นเพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง

แนวทางในการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมได้

จากทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์มีอยู่ในทุกคนและสามารถส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฟีฟิลด์ (Fifield, 1980 : 41) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์เสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน อายุ 3 — 5 ปี ผลการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนดนตรีของเด็กก่อนวัยเรียนควรจะสอดแทรกกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ ซึ่ง

นอกจากจะทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์แล้ว ยังเป็นการทำให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ทางดนตรีมากขึ้น เช่น เรื่องจังหวะ เสียงสูง – ต่ำ ความดัง – ค่อย เป็นต้น

หวาง (Hwang. 1986 : 47) ได้ทำการวิจัยเพื่อ ตรวจสอบประสิทธิภาพของการแสดงท่าทางเคลื่อนไหวและการกระตุ้นทางดนตรีที่ใช้โปรแกรมการสอนศิลปะ ในด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการเรียนออกแบบโดยผ่านการเคลื่อนไหวหรือละครเชิงสร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นความคิดของเด็ก และการกระตุ้นโดยใช้ดนตรี เปรียบเทียบกับการสอนแบบเดิมโดยใช้การตั้งคำถาม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ ชนิดรูปภาพ ก. (TTCT Form A) และแบบทดสอบการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ของหวาง ผลการศึกษาพบว่า การกระตุ้นด้วยการเคลื่อนไหวและการกระตุ้นด้วยดนตรีในบทเรียนศิลปะนั้น มีประสิทธิผลเช่นเดียวกับการตั้งคำถาม

แมคเนล (Mcneill. 1992 : 120) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหวที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัย 4 – 5 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหวนั้น มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นจากการใช้วิธีการหรือกระบวนการทางดนตรีเป็นเครื่องมือ

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ฐุบทอง ศรีทองท่วม (2538 : 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลหนองคายสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 60 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาสนา ไยไหม (2547 : 92) ได้ศึกษาผลของการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นจากการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ พอสรุปได้ว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาได้โดยวิธีการจัดกิจกรรมศิลปะทางดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ การเรียนรู้องค์ประกอบต่าง ๆ และรวมถึงกิจกรรมดนตรี เพราะสิ่งเหล่านี้สามารถส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีให้สูงขึ้นได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ ยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 35 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ ยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ ยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 จำนวน 57 คน ทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผู้วิจัยเรียงลำดับคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากสูงลงต่ำ แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย ได้จำนวน 35 คน
3. ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจจากนักเรียนในข้อ 2 ในการเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงสุ่มนักเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี
2. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์

วิธีการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี มีลำดับขั้นในการสร้างดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์และการใช้กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรม

1.2 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย และนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์ นันทวิทย์ เปี่ยมหานาคะ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับความมุ่งหมาย กิจกรรม วิธีดำเนินการ และการประเมินผล

1.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ ยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน เพื่อความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีที่ทดลองใช้แล้ว มาแก้ไขปรับปรุง ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง

โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี ใช้กับกลุ่มทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ ระหว่างเวลา 10.00 น. ถึง 10.30 น. ตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2549

2. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ (Torrance E. Paul) ชื่อแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพเป็นสื่อ แบบ ก. (Thinking Creatively with Picture Form A.) ซึ่งอาร์ รังสินันท์ ได้นำมาดัดแปลงเป็นภาษาไทยไว้เมื่อ พ.ศ. 2521 มาเป็นแบบทดสอบในครั้งนี้ โดยใช้ลักษณะแบบทดสอบและวิธีดำเนินการคงเดิม

ลักษณะแบบทดสอบ

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพ ก. ประกอบไปด้วยแบบทดสอบย่อย 3 ชุด หรือ 3 กิจกรรมดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การวาดภาพ (Picture Construction) โดยให้เด็กต่อเติมภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้เป็นสติ๊กเกอร์สีเขียว รูปไข่ ให้เด็กต่อเติมภาพให้แปลกใหม่ น่าตื่นเต้น และน่าสนใจที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วตั้งชื่อภาพที่วาดให้แปลกที่สุด

กิจกรรมที่ 2 การต่อเติมรูปภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion) โดยให้เด็กต่อเติมภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้เป็นรูปเส้นในลักษณะต่าง ๆ มีจำนวน 10 ภาพ เป็นต่อเติมภาพให้แปลก น่าสนใจ และตื่นเต้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วตั้งชื่อภาพที่ต่อเติมเสร็จแล้วให้แปลก และน่าสนใจ

กิจกรรมที่ 3 การใช้เส้นคู่ขนาน (Parallel Line) โดยการให้เด็กต่อเติมภาพจากเส้นคู่ขนาน จำนวน 30 คู่ เน้นการประกอบภาพโดยใช้เส้นคู่ขนาน เป็นส่วนสำคัญของภาพและต่อเติมภาพให้แปลกแตกต่าง ไม่ซ้ำกัน แล้วตั้งชื่อภาพที่ต่อเติมด้วย

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์นี้มีทางกรมฝึกหัดครู ได้ทำการวิจัยหาความเชื่อมั่นในการให้คะแนน (Reliability of Scoring) โดยให้มีผู้เชี่ยวชาญในการให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ 2 คน ให้คะแนนในแบบทดสอบชุดเดียวกันและคำนวณหาความสัมพันธ์ ซึ่งได้ค่าสหสัมพันธ์ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว และค่าความคิดละเอียดลออ เป็น 1.00 .99 และ .98 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูง

แบบแผนการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest – Posttest Design

การกำหนดการเข้ากลุ่ม	ทดสอบก่อน	การทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	T ₁ E	x	T ₂ E
RC	T ₁ C	~	T ₂ C

ความหมายของสัญลักษณ์

RE	แทน	กลุ่มทดลอง
RC	แทน	กลุ่มควบคุม
T ₁ E	แทน	การสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ของกลุ่มทดลอง
T ₁ C	แทน	การสอบก่อนของกลุ่มควบคุม
T ₂ E	แทน	การสอบหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มทดลอง
T ₂ C	แทน	การสอบหลังของกลุ่มควบคุม
x	แทน	การได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
~	แทน	การไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ซึ่งแบ่งระยะการทดลองเป็น 3 ระยะดังนี้

1. ระยะก่อนทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ และนำแบบทดสอบทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ระยะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี เป็นเวลา 12 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จำนวน 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 10.00 น. ถึง 10.30 น. ระหว่างวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2549
3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ชุดเดิมที่ใช้ก่อนการทดลอง และนำแบบทดสอบทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)
4. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นดังนี้

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
3. เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
 - 1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 2.1 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี โดยใช้ t – test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test for Dependent Sample)

2.2 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี โดยใช้ t – test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test for Dependent Sample)

2.3 เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี โดยใช้ t – test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t – test for Independent Sample)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลความหมายผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
$\bar{X}_{diff}$	แทน	ผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
S.D. _{diff}	แทน	ผลต่างของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนการทดลอง และการทดสอบหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนการทดลอง และการทดสอบหลังการทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังการไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
3. เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ปรากฏผลในตารางที่ 5

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองก่อน และหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ความคิดสร้างสรรค์	กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
1. ความคิดริเริ่ม	ก่อนการทดลอง	8	5.88	1.95	92	1,112	11.711**
	หลังการทดลอง	8	17.38	2.13			
2. ความคิดคล่องแคล่ว	ก่อนการทดลอง	8	15.13	1.80	79	901	6.721**
	หลังการทดลอง	8	25	3.89			
3. ความคิดสร้างสรรค์โดยรวม	ก่อนการทดลอง	8	21	3.74	171	3,853	11.371**
	หลังการทดลอง	8	42.38	4.13			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้กิจกรรมดนตรีทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์รายด้านและโดยรวมมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุมก่อน และหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ความคิดสร้างสรรค์	กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
1. ความคิดริเริ่ม	ก่อนการทดลอง	8	5.38	1.68	19	55	5.655**
	หลังการทดลอง	8	7.75	2.65			
2. ความคิดคล่องแคล่ว	ก่อนการทดลอง	8	15.25	1.83	17	117	1.768**
	หลังการทดลอง	8	17.38	4.71			
3. ความคิดสร้างสรรค์ โดยรวม	ก่อนการทดลอง	8	20.63	2.44	36	450	1.984**
	หลังการทดลอง	8	25.13	4.01			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์รายด้านและโดยรวมมากขึ้นได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

3. เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ความคิดสร้างสรรค์	กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{diff}$	S.D. _{diff}	t
1. ความคิดริเริ่ม	กลุ่มทดลอง	8	11.5	.18	26.43**
	กลุ่มควบคุม	8	2.37	.97	
2. ความคิดคล่องแคล่ว	กลุ่มทดลอง	8	9.87	.09	7.40**
	กลุ่มควบคุม	8	2.13	.88	
3. ความคิดสร้างสรรค์โดยรวม	กลุ่มทดลอง	8	21.38	.39	30.45**
	กลุ่มควบคุม	8	4.5	.57	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์รายด้านและโดยรวมมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนเซนต์ยอแซฟ ยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อยจำนวน 35 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อยจำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ วิธีพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดย การใช้กิจกรรมดนตรี
2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี
2. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ซึ่งแบ่งระยะการทดลองเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ และนำแบบทดสอบทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนแล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ระยะการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี เป็นเวลา 12 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จำนวน 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 10.00 น. ถึง 10.30 น. ระหว่างวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ถึงวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2549
3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ชุดเดิมที่ใช้ก่อนการทดลอง และนำแบบทดสอบทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)
4. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นดังนี้

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี
3. เปรียบเทียบผลต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ แสดงว่ากิจกรรมดนตรีสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมดนตรีเป็นวิธีพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่ใช้การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะและการให้เด็กฟังนิทานประกอบเสียงเพลงเป็นสื่อเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดและความรู้สึกออกมาอย่างอิสระ ค้นพบวิธีต่าง ๆ ในการแสดงออกทางดนตรี เช่น การคิดทำทางประกอบดนตรี เป็นต้น เสียงเพลงและเสียงดนตรีจะช่วยกระตุ้นให้มีการแสดงออกในการสร้างสรรค์มากขึ้น ดังที่ เลิศ อานันทนะ (ฉัตรชุตดา เขียรปรีชา.2537 : อ้างจาก เลิศ อานันทนะ.2518) กล่าวว่า เสียงดนตรีสามารถเสริมสร้างความคิด จินตนาการ และช่วยกระตุ้นให้มีการแสดงออกในการสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประสาทหู กล้ามเนื้อมือ ให้สอดคล้องกับการใช้ความคิด ซึ่งสอดคล้องกับ ญรุธ สุธจิตต์ (ฐปทอง ศรีทองท้วม. 2538 ; อ้างอิงจาก ญรุธ สุธจิตต์. 2537) ที่กล่าวว่า เด็กสามารถรับรู้เสียงดนตรีที่เขามีความพึงพอใจและช่วยให้มีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ดนตรีช่วยให้สมองซีกขวาได้รับการกระตุ้นและเกิดจินตนาการ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฐปทอง ศรีทองท้วม ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลหนองคาย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 60 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้น

อนุบาลศึกษาปีที่ 2 มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตในขณะทดลอง ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการทำกิจกรรมดนตรี ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจนักเรียนทำให้นักเรียนมีความตั้งใจแน่วแน่ในการฟัง เป็นสมาธิที่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการในการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ จึงกล่าวได้ว่ากิจกรรมดนตรีเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลได้ เนื่องจากนักเรียนได้มีโอกาสในการแสดงความคิดที่เกิดจากการฟังเพลงออกมาด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเพลง

ดังนั้น การได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้

2. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ แสดงว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีก็สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการได้รับประสบการณ์จากการเรียนการสอนแบบปกติของครูอยู่แล้ว โดยในแต่ละวันจะมีกิจกรรมประจำวันซึ่งจะครอบคลุมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ซึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับนี้ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ก็เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมเป็นประจำโดยจัดในรูปของกิจกรรมการเล่น เป็นกิจกรรมที่เด็กจะได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้ทดลองคิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง (กรมวิชาการ. 2540 : 5) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีส่วนในการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนได้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชูปทอง ศรีทองท้วม (2538 : 81) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหว และจังหวะ โดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลหนองคาย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 60 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีทั้งในการเรียนการสอน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น โดยสังเกตจากกิจกรรมการวาดภาพ กิจกรรมต่อเติมภาพ กิจกรรมเต้นรำเข้าจังหวะ พบว่านักเรียนมีความคิดริเริ่มและความคิดคล่องแคล่วเพิ่มขึ้น

ดังนั้น การไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีก็ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ แสดงว่า การใช้กิจกรรมดนตรีทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ทั้งนี้เพราะ การใช้กิจกรรมดนตรีเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีของผู้วิจัย โดยการใช้การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะและการให้นักเรียนฟังนิทานประกอบเพลง โดยมีขั้นตอนในการฝึกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ **ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ** ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมโดยการเปิดเพลงให้นักเรียนทำท่าทางประกอบ แล้วใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์สร้างความสนใจให้นักเรียนตอบ จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมในครั้งนี้ **ขั้นตอนที่ 2 ขั้นฝึก** ผู้วิจัยดำเนินการฝึกกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลงหรือนิทานประกอบเพลง ให้นักเรียนฟัง 2.2 เมื่อเพลงหรือนิทานประกอบเพลงจบผู้วิจัยให้นักเรียนคิดหาคำตอบให้ได้คำตอบที่แปลกใหม่ ต่างจากความคิดของคนอื่น คิดหาคำตอบได้มาก รวดเร็วและถูกต้องในเวลาที่กำหนด โดยบอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จดบันทึกคำตอบไว้ 2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น วิธีการคัดเลือกนักเรียนที่นำเสนอผลงานหน้าชั้นจะพิจารณาตามความเหมาะสมและไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้ง เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้นำเสนอผลงาน ในการฝึกแต่ละครั้งผู้วิจัยจะฝึกครั้งละ 1 ประเภท โดยเริ่มจากเพลง ครั้งต่อไปจะเป็นนิทานประกอบเสียงเพลง สลับกันไป และ**ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป** ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปผลจากการทำกิจกรรมทุกครั้ง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้กิจกรรมดนตรีในการทดลองครั้งนี้มีการใช้เทคนิคที่เป็นระบบและแตกต่างจากการเรียนการสอนแบบปกติ ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น เร้าใจ จึงเป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้เพิ่มขึ้นได้ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมดนตรีโดยใช้การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเพลงและการเล่านิทานประกอบเสียงเพลงเป็นสื่อกระตุ้นให้เด็กคิดและแสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย ดังที่ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2526 : 39-40) กล่าวว่า การที่เด็กได้แสดงท่าทางการเคลื่อนไหวเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึกและบุคลิกภาพของเด็ก ย่อมส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านความคิดและจินตนาการได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มและด้านความคิดคล่องแคล่วเพิ่มมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี แม้ว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการได้รับประสบการณ์จากการเรียนการสอนแบบปกติของครูอยู่แล้ว จนสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้นั้น แต่ก็ไม่ได้ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น เร้าใจ ได้เท่ากับการใช้กิจกรรมดนตรีได้ จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของรูปทอง ศรีทองท่วม (2538 : 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลหนองคาย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 60 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผล วิจัยของ วาสนา ไชยใหม่ (2547 : 35) ที่ได้ศึกษา ผลของการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาสุเทวี เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มภายหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีและนักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีสามารถคิดสร้างสรรค์ทำทางประกอบเพลงและสร้างสรรค์ผลงานโดยการแสดงความคิดเห็นได้อย่างคล่องแคล่ว มีความคิดที่แปลกใหม่ ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องแคล่ว น้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1. ควรนำกิจกรรมดนตรีไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

1.2. ควรมีการฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการใช้กิจกรรมดนตรีให้เกิดความชำนาญ ก่อนนำไปใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

1.3. ควรส่งเสริมให้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย ที่ยังไม่เคยได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ได้เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีเพื่อให้มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1. ควรทดลองใช้ กิจกรรมดนตรีในการพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสติปัญญา ด้านบุคลิกภาพ เป็นต้น

2.2. ควรมีการศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ในระดับชั้นอื่นๆ เช่น นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 , นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 นักเรียนในช่วงชั้นที่ 1,2,3 เป็นต้น

2.3. ควรมีการติดตามผลในระยะสั้นและยาวเพื่อศึกษาความคงทนของความคิดสร้างสรรค์ เช่น ภายใน 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2535). แนวทางการกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- .(2540).คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี) กรุงเทพฯ ฯ
: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรรณิการ์ สัจกุล. (2532). “ดนตรีศึกษา : จากบ้าน วัดและวัง สู่สถาบันอุดมศึกษา ”
วารสารครุศาสตร์. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 31 - 51
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ ฯ :
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จงลักษณ์ ช่างปลื้ม. (2541). ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการวาดภาพจาก
กิจกรรมการวาดภาพประกอบการฟังนิทาน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ สุภาผล. (2535). การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทาน
ประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- ฉัตรสุดา เพียรปรีชา.(2537). พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
ในบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทยุ เกื้อสกุล. (2545). การศึกษาการรู้คิดและอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ระดับเรียนได้ ชั้นอนุบาล จากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี. ปริญญาานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฐปทอง ศรีทองท้วม. (2538). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พงศ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล. (2539, ตุลาคม-ธันวาคม).”สอนดนตรีในระดับประถมศึกษาอย่างไร
ให้มีประสิทธิภาพ” วารสารครุศาสตร์. ม.ป.พ. หน้า15
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2526). ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ ฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ณรุทธิ์ สุทธจิตต์. (2534). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- .(2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*.กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- .(2548,กรกฎาคม – กันยายน).”ดนตรีในปฐมวัย” *วารสารครุศาสตร์*. ม.ป.พ.34 (1)
- .(2544). *พฤติกรรมการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานพ ถนอมศรี. (2538 , กันยายน). “ความคิดสร้างสรรค์คือความคิดที่ได้รับการปรุงแต่ง” *วารสารแม่และเด็ก*. 18 (283) : 166 – 169
- เลิศ อำนันทนะ. (2532). *ศิลปะในโรงเรียน*.กรุงเทพฯ: กราฟิการ์ต
- วาสนา ไยใหม่. (2547). *ผลของการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาสุเทวี เขตบางคอแหลม กรุงเทพฯ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2525). *การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ ฯ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิรัช ชูสูงเนิน. (2520). *ดนตรีสำหรับครูประถมศึกษา*. ปรับปรุงครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอกสารการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดารวรรณ. (2537). *เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2540)*แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา พุทธศักราช 2536*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ ฯ : กองวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- สุนทรี สราญชาติ. (2533). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์มณี (2537). *ความคิดสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- .(2542). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ ฯ : ต้นอ้อ แกรมมี
- Fifield , G.A.(1980). *Participatory Music Experiences for Children Age Three , Four and Five. Dissertation Abstracts International.*
- Frankenberger , A.W. (1979) *Relation Training with Aggressive Mentally Retarded Adults*. Ohio : Dissertation , Ph.D 1979.Photocopied.
- Guilford .J.P..(1962). “Factors that Aid and Hinder Creativity.” *Teachers College Record*.
- Hwang , R.L. (1986). “The Creative Effectiveness of Movement and Music in Fifth Grade Childrens Art Class Motion” *Dissertation Abstracts International.*

- Litman , Craig Steven.(1966). Effect of Rap Music on Verbal and Nonverbal Aggressive and Disruptive Behavior in Boy Interactions. Texas : Hofstra University.
- Mcdowell. D.L. (1973) . The Development of Instrument to Measure Instrumental Timbre Concepts of Four year old and Five year old Preschool Children (Doctoral Dissertation , The Ohio State University). *Dissertation Abstracts International*.
- Mcneill,S.H. (1992). *The Measurement of Creativity and Interim Related arts experience with Yong children The Texas women University*. Texas.
- Reilly , R.R. and Lewis , E.L..(1983) *Educational Psychology*. New York : Macmillan Publishing Co., Inc.
- Torrance , E.P. .(1971) "Creativity and Infinity." *Journal of Research and Development in Education*.
- Well, Alen , Hakanen A. (1991 , Fall) . "The Emotional Use of Popular Music By Adolescents". *Journalism Quarterly*. 15 (2) : 101 – 103.

ภาคผนวก

กำหนดการการใช้กิจกรรมดนตรี

ครั้งที่	หัวเรื่อง	วัน เวลา
1	ปฐมนิเทศ	วันจันทร์ที่ 30 ต.ค. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
2	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว	วันพุธที่ 1 พ.ย. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
3	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว	วันจันทร์ที่ 6 พ.ย. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
4	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว	วันพุธที่ 8 พ.ย. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
5	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว	วันจันทร์ที่ 13 พ.ย. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
6	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม	วันพุธที่ 15 พ.ย. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
7	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม	วันจันทร์ที่ 20 พ.ย. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
8	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม	วันพุธที่ 22 พ.ย. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
9	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม	วันจันทร์ที่ 27 พ.ย. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
10	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว และ ความคิดริเริ่ม	วันพุธที่ 29 พ.ย. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
11	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว และ ความคิดริเริ่ม	วันจันทร์ที่ 4 ธ.ค. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.
12	ปัจฉิมนิเทศ	วันพุธที่ 6 ธ.ค. 2549 เวลา 10.00 – 10.30 น.

โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีสำหรับกลุ่มทดลอง

ครั้งที่	หัวข้อ	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1.	ปฐมนิเทศ	เพื่อสร้างความคุ้นเคย และเพื่อให้ผู้รับการทดลองทราบ จุดมุ่งหมายและ วิธีดำเนินการทดลอง ของโปรแกรมการใช้ กิจกรรมดนตรี	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง 2. ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย โดยผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม และเปิด เพลงเธอชื่อว่าอะไรให้นักเรียนร้องตาม 1 รอบ 3. เปิดเพลงอีก 1 รอบ เมื่อเพลงจบให้ นักเรียนแนะนำชื่อตัวเองที่ละคน จนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคย 4. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของความคิดสร้างสรรค์ และความหมายของการใช้ กิจกรรมดนตรี 5. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายของโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 6. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงขั้นตอน ตลอดจนวิธีการและข้อพึงปฏิบัติเมื่อทำ กิจกรรม 7. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา ที่จะทำการทดลอง ตั้งแต่วันแรกจนสิ้นสุดการทดลอง
2-5	ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิด คล่องแคล่ว	เพื่อให้นักเรียนคิดหาคำตอบได้มาก รวดเร็ว และถูกต้องในเวลาที่กำหนด	วิธีการดำเนินการทดลองของการทดลองครั้งที่ 2 -11 มีขั้นตอนดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยเปิดเพลงนำและให้นักเรียนทำท่าทางประกอบเพลงตาม เมื่อเพลงจบ ผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมในครั้งนั้นให้นักเรียนทราบ 2. <u>ขั้นฝึก</u> ผู้วิจัยดำเนินการฝึกกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

ครั้งที่	หัวข้อ	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
6-9	ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม	เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดหาคำตอบได้แปลกใหม่ ต่างจากความคิดของคนอื่น	2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลงหรือนิทานประกอบเพลงให้นักเรียนฟัง 2.2 เมื่อเพลงหรือนิทานประกอบเพลงจบผู้วิจัยให้นักเรียนคิดหาคำตอบให้ได้ คำตอบที่แปลกใหม่ ต่างจากความคิดของคนอื่น คิดหาคำตอบได้มาก รวดเร็วและถูกต้อง ในเวลาที่กำหนด โดยบอกคำตอบกับผู้วิจัย และผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึกคำตอบไว้ 2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น วิธีการคัดเลือกนักเรียนที่นำเสนอผลงานหน้าชั้นจะพิจารณาตามความเหมาะสมและไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้ง เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้นำเสนอผลงาน ในการฝึกแต่ละครั้งผู้วิจัยจะฝึกครั้งละ 1 ประเภท โดยเริ่มจากเพลง ครั้งต่อไปจะเป็นนิทานประกอบเสียงเพลง สลับกันไป 3. <u>ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง
10-11	ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วและความคิดริเริ่ม	- เพื่อให้ นักเรียนคิดหาคำตอบได้มาก รวดเร็ว และถูกต้องในเวลาที่กำหนด - เพื่อให้ นักเรียนคิดหาคำตอบได้แปลกใหม่ ต่างจากความคิดของคนอื่น	
12.	ปัจจัยนิเทศ	เพื่อให้ นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการใช้กิจกรรมดนตรี เพื่อไปพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถามในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ 2. ผู้วิจัยอธิบายในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าทดลองในครั้งนี้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ ในการทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 30 นาที

รายละเอียดโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี

การทดลองครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย และสร้างบรรยากาศเป็นกันเองในกลุ่ม
2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทราบจุดมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการของโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี
3. เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะใช้วิธีการจัดกิจกรรมโดยการใช้กิจกรรมดนตรี เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. ตารางกำหนดการฝึก
2. ซีดี เพลงบิง္นำเล็ก — บิง္นำใหญ่ และ เพลง เธอชื่อว่าอะไร
3. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยซึ่งผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นกบและให้กบจับมือกันให้เป็นบิง္นำขนาดใหญ่ และผู้วิจัยเปิดเพลง บิง္นำเล็ก — บิง္นำใหญ่ เมื่อนักเรียนจับมือกันเป็นบิง္นำขนาดใหญ่ (วงกลม) แล้วให้นักเรียนนั่งลง
3. ผู้วิจัยเปิดเพลง “เธอชื่อว่าอะไร” ให้นักเรียนฝึกร้อง เมื่อเพลงจบให้นักเรียนแนะนำตนเอง โดยกระทำจนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยมากขึ้น
4. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของความคิดสร้างสรรค์ และความหมายของการใช้กิจกรรมดนตรี
5. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายของโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
6. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบขั้นตอนตลอดจนวิธีการและข้อพึงปฏิบัติเมื่อทำกิจกรรม
7. ผู้วิจัยนัดวัน และเวลา ที่จะทำการทดลอง ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสิ้นสุดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรี
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการร่วมกิจกรรม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 1

เพลง บึงน้ำเล็ก - บึงน้ำใหญ่

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฅมยาปรีวัฒน์

กบมาจับมือกันทุกตัว	เปรียบกันว่าเป็นบึงน้ำใจ
กบจับมือล้อมวงเดินเข้าใน	บึงน้ำจากใหญ่จึงเล็กลง
กบยังจับมือกันทุกตัว	และกระโดดถอยหลังออกไป
จากบึงเล็กก็กลายเป็นบึงใหญ่	พวกเราสนุกกันใหม่ที่เป็นกบ
บึงน้ำเล็ก บึงน้ำใหญ่	บึงน้ำเล็ก บึงน้ำใหญ่..

เพลง เธอชื่อว่าอะไร

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฅมยาปรีวัฒน์

เธอชื่อว่าอะไร	เธอชื่อว่าอะไร
เธอ นั้นเป็นใคร	ชื่ออะไร....เราอยากรู้จัก

การทดลองครั้งที่ 2

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. ซีดี เพลงเก็บดอกไม้ และ เพลงดอกไม้สวย
2. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเปิดเพลง เก็บดอกไม้ ให้นักเรียนทำท่าทางประกอบเพลงตาม โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นดอกไม้ เมื่อเพลงจบ ผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

- นักเรียนคิดว่านักเรียนเป็นดอกไม้อะไร

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดเพลง “ดอกไม้สวย” ให้นักเรียนฝึกร้องตามและทำท่าประกอบเพลง

2.2 เมื่อเพลงจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนคิดหาคำตอบว่านักเรียนจะนำดอกไม้ไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ให้คิดให้ได้จำนวนมาก รวดเร็วและถูกต้องในเวลาที่กำหนด โดยให้บอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึกคำตอบไว้

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตการตอบคำถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 2

เพลงเก็บดอกไม้

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฤมลยาปรีวัฒน์

เก็บดอกไม้ที่อยู่ในสวน

เก็บดอกไม้ในสวนของเรา

มีดอกมะลิ จำปา บัวขาว

เฟื่องฟ้าของเราสวยจริง สวยจริง

เธอจะเก็บดอกอะไร

เก็บดอกนี้ไงดอกมะลิเอ๋ย

เพลงดอกไม้สวย

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฤมลยาปรีวัฒน์

นี่แหละคือดอกไม้สวย

จะเอาไปให้ใคร

จะเอาไปให้คนใด

ก็คนที่เป็เด็กดีเอ๋ย

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

ให้นักเรียนคิดหาคำตอบว่านักเรียนจะนำดอกไม้ไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ให้คิดให้ได้
จำนวนมาก รวดเร็วและถูกต้องในเวลาที่กำหนด

การทดลองครั้งที่ 3

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว

เวลา 30 นาที

- อุปกรณ์
1. ซีดี นิทานประกอบเสียงเพลงเรื่อง ท่องเที่ยวสวนสัตว์
 2. ภาพนิทานเรื่อง ท่องเที่ยวสวนสัตว์
 3. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม และสนทนากับนักเรียนโดยสมมติว่าวันนี้จะพานักเรียนไปเที่ยวสวนสัตว์ ผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์สร้างความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าเราจะไปเที่ยวสวนสัตว์ได้โดยวิธีใด

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดซีดีนิทานเรื่อง “ ท่องเที่ยวสวนสัตว์ ” ให้นักเรียนฟัง

2.2 ระหว่างเล่านิทานผู้วิจัยหยุด เพื่อใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาวิธีที่จะออกจากลานเลี้ยงสัตว์ให้มากที่สุด รวดเร็วและถูกต้องในเวลาที่กำหนด โดยให้บอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึกคำตอบไว้

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น ผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 3

นิทานเรื่อง ท่องเที่ยวสวนสัตว์

- คนพากย์ : สวัสดีค่ะ เด็ก ๆ ทุก ๆ คน โอโฮ เช้าวันนี้อากาศช่างดีจริง ๆ เอ๊ะ ๆ
นั่น พวกเด็ก ๆ กำลังจะไปไหนกันเอ่ย เตรียมสัมภาระกันเต็มไปหมด
เลย.....
- คุณครู : เอ้า ๆ เด็ก ๆ เมื่อเตรียมข้าวของเรียบร้อยแล้วพร้อมที่จะไปทัศนศึกษา
ที่สวนสัตว์กันแล้ว ก็เตรียมตัวขึ้นรถเลย...
- คนพากย์ : อ้อ เด็ก ๆ พวกนั้นกำลังจะไปทัศนศึกษาที่สวนสัตว์นั่นเอง แหม
น่าสนุกดีจังเลย เด็ก ๆ ค่ะ พวกเราอยากจะไปกับพวกเค้ามั๊ยคะ.ถ้างั้น
เราก็นั่งรถไปพร้อม ๆ กับพวกเค้าเลย (ครูเปิดเพลง ขึ้นรถไปเที่ยว ให้
เด็ก ๆ ทำท่าทางประกอบเพลง)
- คุณครู : เอาหละ ตอนนี้พวกเราก็มามาถึงสวนสัตว์กันแล้ว คุณครูจะพาพวก
เราไปดูสัตว์ต่าง ๆ กัน แต่ขอให้พวกเราระมัดระวังความปลอดภัย
ด้วยนะ อย่าเอามือยื่นเข้าไปในกรงสัตว์หละ
- เด็ก ๆ : ครี๊บบ.....ค่ะ.....
- น้องอ๊ต : นี่ ๆ พวกเรา ไม่รู้ว่าน้องแก้มหายไปไหนแล้ว พอลงรถก็หายไป
เลย
- คนพากย์ : อ้าว...แยแล้ว พูดยังไม่ทันขาดคำเลย ก็เกิดเหตุการณ์วุ่นวายแล้ว
น้องแก้มดันหายไปไหนก็ไม่รู้...สงสัยต้องช่วยกันตามหาแล้วซี
- คนพากย์ : ขณะที่พวกเด็ก ๆ และคุณครู กำลังช่วยกันตามหาน้องแก้มอยู่นั้น
ก็เดินหลงเข้าไปในลานเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีสัตว์อาศัยอยู่มากมาย แย่
แล้ว ! พวกเรา ยังตามหาน้องแก้มไม่เจอเลย พวกเค้าก็ดันเดินหลงเข้า
มาในลานเลี้ยงสัตว์ซะอีก แล้วพวกเค้าจะทำอย่างไรกันดี ถ้าสัตว์
เหล่านั้นเห็นพวกเค้า คงจะตกใจแล้วต้องเข้ามาทำร้ายแน่เลย
- คนพากย์ : โถ โถ น่าสงสารจังเลย น้องแก้มหายไป แล้วเด็ก ๆ พวกนั้นก็ยิ่งหลง
เข้าไปในลานเลี้ยงสัตว์อีก แล้วนี่จะออกันมาได้อย่างไรหละ น้อง ๆ
อนุบาลครับ ช่วยพวกเด็ก ๆ เหล่านี้คิดหาวิธีที่จะออกจากลานเลี้ยงสัตว์
หน่อยได้มั๊ยครับ

* ผู้วิจัยหยุดถามเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น *

- คนพากย์ : เย่ๆๆ และแล้วพวกเค้าก็สามารถออกมาจากลานเลี้ยงสัตว์ได้
โชคดีนะที่เด็ก ๆ ช่วยกันคิดหาวิธีที่จะออกมาได้ ไม่อย่างนั้น อาจจะถูก
สัตว์ทำร้ายได้ คราวหน้าคราวหลังต้องระมัดระวังแหละ เอ๊ะ! แล้วน้อง
แก้มหะยังไม่เจอเลย แต่นั่น ๆ ใต้ต้นไม้เน้น มีเสียงอะไรแปลก ๆ
ออกมาก็ไม่รู้ ครรอก ๆ ๆ ๆ
- คุณครู : อ้าววว น้องแก้ม ไหง่ มานอนหลับสนิทอยู่ที่ใต้ต้นไม้หะ
โถ โถ ปล่อยให้เพื่อน ๆ ตามหาแทบแย่ ที่แท้ก็แอบมานอนหลับ
อยู่ตรงนี่เอง ตื่น ๆ ๆ ๆ

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

ให้นักเรียนคิดหาวิธีที่จะออกจากลานเลี้ยงสัตว์ให้มากที่สุด รวดเร็วและถูกต้องในเวลา
กำหนด

การทดลองครั้งที่ 4

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว

เวลา 30 นาที

- อุปกรณ์
1. ซีดี เพลง ให้อภัย และ เพลง ตัน ต่อง ตู่ย
 2. รูปภาพประกอบ
 3. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม และให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลง “ให้อภัย” และปรบมือไปพร้อม ๆ กัน เมื่อเพลงจบ ผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ไร่ความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

- เมื่อนักเรียนถูกเพื่อนแกล้งนักเรียนจะแก้ไขปัญหาโดยวิธีใด

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดซีดีเพลง “ตัน ต่อง ตู่ย” ให้นักเรียนฟังพร้อมทั้งดูภาพประกอบ

2.2 เมื่อเพลงจบ ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนตอบแสดงความคิดเห็น ว่า เหตุการณ์นี้ใครเป็นคนผิด ถ้านักเรียนเป็นต่องนักเรียนจะอย่างไร คิดวิธีให้มากที่สุด รวดเร็ว และถูกต้องในเวลาที่กำหนด โดยให้บอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จดบันทึกคำตอบไว้

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้น ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 4

เพลงให้อภัย

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฅมยาปรีวัฒน์

ให้อภัยนะ	ให้อภัยเถอะ
ให้อภัยเขา	ให้อภัยกัน
ให้อภัยแล้วใจสบาย	อย่าไปทำซ้ำเดิม
ให้เขาเสียใจดีกว่า	อภัยเขาอีกสักครั้ง....ให้อภัย

เพลง ดัน ต้อง ต้อย

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฅมยาปรีวัฒน์

ดัน ต้อง ต้อย	คุยกันอยู่มุ่มตึก
ของหล่นลงมา	โดนหัวต้องดังตึก
ต้องโกรธหน้าดำ	ใครมาทำให้ฉันก็
เข้าเตะต้อยอยู่มุ่มตึก	ทั้งดันและต้อย
ต๊ิบ ต๊ิบ ต๊ิบ ต๊ิบ	ต๊ิบ ต๊ิบ เตะ ต้อย
ไม่คิดให้ดี	ไม่มีเหตุผล
ใครผิดในสามคน	ทั้งดัน ต้อง ต้อย

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

เหตุการณ์นี้ใครเป็นคนผิด ถ้านักเรียนเป็นต๋องนักเรียนจะทํายังไร คิดวิธีให้มากที่สุด รวดเร็วและถูกต้องในเวลาที่กำหนด

การทดลองครั้งที่ 5

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. ซีดี เพลง ทางวิบาก และ นิทานประกอบเสียงเพลงเรื่อง บันไดแห่งเสียงเพลง
2. ภาพนิทานเรื่อง บันไดแห่งเสียงเพลง
3. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนซึ่งเป็นการสมมติว่าจะพานักเรียนไปเที่ยวสวนผลไม้ และให้นักเรียนทำท่าทางประกอบเพลง ทางวิบาก เมื่อเพลงจบผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์สร้างความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนคิดว่าเรามาถึงสวนผลไม้หรือไม่
2. ถ้านักเรียนมีผลไม้เยอะมาก นักเรียนจะนำผลไม้ไปทำอะไรได้บ้าง

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ชั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดซีดีนิทานเรื่อง “บันไดแห่งเสียงเพลง” ให้นักเรียนฟัง

2.2 ระหว่างเล่านิทานผู้วิจัยหยุด เพื่อใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิธีที่จะเก็บมะม่วงมาให้มากที่สุด รวดเร็วและถูกต้องในเวลาที่กำหนด โดยให้บอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จดบันทึกคำตอบไว้

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

3. ชั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 5

เพลง ทางวิบาก

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ภูมิยาปรีวัฒน์

เดินไปในสวนหลังบ้าน	มีสะพานทอดไว้ให้เดิน
ฝนก็ตกเฉอะแฉะเหลือเกิน	แฉะเหลือเกินเราต้องกระโดดๆกันไป
กระโดดไปซ้าย ซ้าย ๆ ๆ	กระโดดไปขวา ขวา ๆ ๆ
กระโดดไปหน้า	ถอยมาที่เก่า
กระโดดพลงทางมือของเรา	กระโดดเบา ๆ ต้องระวังจะหกล้ม

นิทานเรื่อง บันไดแห่งเสียงเพลง

คนพากย์ : โตและเรเป็นเพื่อนกัน เขาชวนกันไปเที่ยวในสวน พบต้นมะม่วงใหญ่
มากต้นหนึ่ง มีผลสุกน่ากิน เขาอยากได้ผลไม้
โต : โอโฮ้ ! เร ดูนั่นสิ มะม่วงลูกใหญ่น่าทานจังเลย
เร : ไหน ๆ ลูกใหญ่น่าทานจริง ๆ ด้วย
โต : เอ๊ะ แต่เราจะไปเอามันมาทานได้อย่างไรล่ะ เพราะมันอยู่สูงจัง

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

นักเรียนช่วยกันคิดวิธีที่จะเก็บมะม่วงให้มากที่สุดรวดเร็วและถูกต้องในเวลาที่กำหนด

การทดลองครั้งที่ 6

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. ซีดี เพลง เห่เรือ และ เพลง พายเรือจ๋อม ๆ
2. ไม้พาย

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนซึ่งเป็นการสมมติว่าจะพานักเรียนไปพายเรือ และให้นักเรียนทำท่าทางประกอบเพลง เห่เรือ เมื่อเพลงจบผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนคิดว่าเราพายเรือมาถึงที่ไหน
2. ให้นักเรียนช่วยกันทำท่าพายเรือให้แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับท่าเดิม

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดซีดีเพลง พายเรือจ๋อม ๆ และแจกไม้พายสำหรับพายเรือ โดยเล่าเหตุการณ์ที่จะพานักเรียนไปเที่ยวที่ต่าง ๆ โดยการพายเรือไป เมื่อเพลงหยุด ให้นักเรียนฟังเสียง

2.2 เมื่อฟังเสียงจบ ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าเสียงที่ได้ยินเป็นเสียงอะไร โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนอื่นส่วนใหญ่ โดยให้บอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึกคำตอบไว้

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 6

เพลง เหน่เรือ

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ถมยาปรีวัฒน์

(สร้อย) เหน่ เฮ เฮ เฮ เหน่	เหน่ เฮ เฮ เฮ เหน่
พายเรือพายเข้าไป	เขี่ยบ เขี่ยบ
พายไปด้วยกัน	เขี่ยบ เขี่ยบ
พายสนุกสนาน	เขี่ยบ เขี่ยบ
เรือเรอลอยล่องไป	เขี่ยบ เขี่ยบ
(สร้อย) เหน่ เฮ เฮ เฮ เหน่	เหน่ เฮ เฮ เฮ เหน่
พายกันอย่างไรร	เขี่ยบ เขี่ยบ
พายกันไปพร้อมเพียง	เขี่ยบ เขี่ยบ
พายแล้วเปล่งเสียง	เขี่ยบ เขี่ยบ
เป็นทำนองเหน่เรือ	เขี่ยบ เขี่ยบ
(สร้อย) เหน่ เฮ เฮ เฮ เหน่	เหน่ เฮ เฮ เฮ เหน่

เพลง พายเรือจ๋อม ๆ

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ถมยาปรีวัฒน์

ลงเรือพายไปตามคลอง	ตาจ๋อมมองสองฝั่งข้างทาง
หูฟังเสียงอะไรกันบ้าง	ฟังซิจงฟังเสียงดังอย่างไร
จ๋อม..ฮีบ จ๋อม...ฮีบ	จ๋อม...ฮีบ จ๋อม...ฮีบ
ลงเรือพายไปตามคลอง	ตาจ๋อมมองสองฝั่งข้างทาง
หูฟังเสียงอะไรกันบ้าง	ฟังซิจงฟังเสียงดังอย่างนี้
(เสียงเคาะ)	
(เสียงเลื้อย)	

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

ให้นักเรียนคิดว่าเสียงที่ได้ยินเป็นเสียงอะไร โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนส่วนใหญ่

การทดลองครั้งที่ 7

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

เวลา 30 นาที

- อุปกรณ์
1. ซีดีเพลง ขึ้นรถไปเที่ยว และ นิทานประกอบเสียงเพลงเรื่อง “ บ่อโคลนตุน ”
 2. ภาพนิทานเรื่อง “ บ่อโคลนตุน ”
 3. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนซึ่งเป็นการสมมติว่าจะพานักเรียนขึ้นรถไปเที่ยวและให้นักเรียนทำท่าทางประกอบเพลง ขึ้นรถไปเที่ยว เมื่อเพลงจบผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์สร้างความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนคิดวารถที่นักเรียนขับมาเป็นรถอะไร
2. นอกจาการถแล้วนักเรียนสามารถเดินทางโดยวิธีใดได้บ้าง

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดซีดี นิทานเรื่อง “ บ่อโคลนตุน ” ให้นักเรียนฟัง

2.2 ระหว่างเล่านิทานผู้วิจัยหยุด เพื่อใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิธีที่จะข้ามบ่อโคลนตุน โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนอื่นส่วนใหญ่ โดยให้บอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึกคำตอบไว้

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 7

เพลงขึ้นรถไปเที่ยว

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ถมยาปรีวัฒน์

ขึ้นรถไปเที่ยว	เราไปเที่ยวด้วยกัน
สนุกกันทั้งวัน	ไปเที่ยวกันเถอะเรา
ขึ้นรถ ไปเที่ยว	เลี้ยวไป เลี้ยวมา
มองซ้าย	มองขวา
มองข้างหน้า	เห็นอะไร มองเห็นอะไร
เอ๊ะทางข้างหน้าคดเคี้ยว ขुकขละ ระวังดินะ	
ดิ่ง ดิ่ง ดิ่ง ดิ่ง เลี้ยว เลี้ยว ดิ่ง ดิ่ง ดิ่ง ดิ่ง เลี้ยว เลี้ยว	
เอ๊ยด.....	

นิทานเรื่อง “ บ่อโคลนตูด ”

ในป่าลึกแห่งหนึ่ง มีเจ้าลิงน้อยที่ชื่อว่าเจ้าจ้อ อาศัยอยู่ตามลำพังเพียงตัวเดียว พ่อแม่ของมันถูกเจ้าสิงโตตัวใหญ่จับกินไป มันเลยต้องมีชีวิตอยู่เพียงลำพัง ขณะที่เจ้าจ้อกำลังหาผลไม้กินอยู่นั้น ก็มีเสียงคำรามของเจ้าสิงโตดังมาแต่ไกล เจ้าจ้อจึงรีบปีนขึ้นไปบนต้นไม้เพื่อจะได้มองดูว่าใช่เจ้าสิงโตหรือเปล่า ขณะที่ปีนขึ้นไปบนต้นไม้ กิ่งไม้ที่เจ้าจ้อปีนเกิดหักลงมา ทำให้ตัวของเจ้าจ้อหล่นลงมาที่พื้น เจ้าสิงโตที่กำลังหิวโหยมา จึงหันมาเห็นเจ้าจ้อ แล้วพูดขึ้นว่า เจ้าจ้อเอ๋ย ข้าหิวเหลือเกิน ขอข้ากินเจ้าเป็นอาหารหน่อยจะได้มีขี้ เจ้าจ้อตกใจมากจึงรีบวิ่งหนีอย่างรวดเร็ว เมื่อไปถึงหน้าผา เจ้าจ้อก็ต้องพบกับทางตัน เพราะว่าไม่มีหนทางใดที่จะไปได้แล้ว นอกจากจะปีนขึ้นไป แต่เดี๋ยวก่อน ตรงนั้นมีเถาว์วัลย์อยู่เราจะต้องปีนเถาว์วัลย์เพื่อหนีเจ้าสิงโต แต่ว่าจะต้องปีนให้ตรงตามจังหวะเพลงนะถึงจะสามารถปีนได้เร็ว ถ้าพร้อมแล้วปีนกันเลย (กรุเปิดจังหวะให้เด็ก ๆ ช่วยกันปีนเถาว์วัลย์) เมื่อปีนขึ้นมาถึงบนหน้าผา เจ้าจ้อก็ต้องพบกับอุปสรรคอีกครั้ง เพราะว่าข้างหน้ามันเป็น บ่อโคลนตูด ซึ่งถ้าเจ้าจ้อข้ามไปได้ก็จะรอดพ้นจากเจ้าสิงโต แต่ไม่รู้ว่าจะข้ามไปอย่างไรดี

* ผู้วิจัยหยุดถามเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น *

ขอบคุณมากเลยที่พี่ ๆ อนุบาลช่วยจ้อคิดหาวิธีที่จะข้ามบ่อโคลนตูด จ้อจะไม่ลืมบุญคุณของพี่ ๆ เลยครับ จ้อไปก่อนนะครับ

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

ให้นักเรียนคิดวิธีที่จะข้ามบ่อโคลนตูด โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนส่วนใหญ่

การทดลองครั้งที่ 8

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

เวลา 30 นาที

- อุปกรณ์
1. ซีดี เพลง หุ่นฟาง
 2. รูปภาพหุ่นฟาง
 3. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนและนำรูปภาพหุ่นฟางมาให้นักเรียนดู ผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนคิดว่ารูปนักเรียนเห็นเป็นรูปอะไร (ผู้วิจัยสรุปถึงหน้าที่ของหุ่นฟางที่ช่วยชาวนาไถ่นกกา ไม่ให้มากินข้าว)
2. นอกจากหุ่นฟางที่ใช้สำหรับไถ่นกกาที่มากินข้าวแล้ว นักเรียนคิดว่าเราจะใช้อะไรมาไล่เจ้านกกาแทนเจ้าหุ่นฟางได้บ้าง

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ชั้นฝึก

- 2.1 ผู้วิจัยเปิดซีดี เพลง หุ่นฟาง โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นหุ่นฟางและทำท่าทางประกอบเพลง
- 2.2 เมื่อเพลงจบ ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์ทำทางต่าง ๆ โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนอื่น โดยให้บอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จดบันทึกคำตอบไว้
- 2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

3. ชั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามและการแสดงท่าทาง

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 8

เพลงหุ่นฟาง

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฤมลยาปรีวัฒน์

หุ่นฟางร่างสวยผู้ช่วยชาวนา ทางแขนงามสง่ายืนท่าแดดลม
เสียงเพลงเล่าใจเด่นได้คล้ายคน แขนขาติดคันท่า..... (นักเรียนคิดทำทาง)

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

ให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์ทำทางต่าง ๆ โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิด
ของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนส่วนใหญ่

การทดลองครั้งที่ 9

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

เวลา 30 นาที

- อุปกรณ์
1. ซีดี นิทานประกอบเสียงเพลงเรื่อง กระทิงของเรา
 2. ภาพนิทานเรื่อง กระทิงของเรา
 3. รูปภาพต้นกล้วย
 4. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนและนำรูปภาพต้นกล้วยมาให้นักเรียนดู ผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนคิดว่ารูปนักเรียนเห็นเป็นรูปอะไร
2. นักเรียนสามารถนำต้นกล้วยไปทำอะไรได้บ้าง

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ชั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดซีดี นิทานประกอบเสียงเพลงเรื่อง “กระทิงของเรา” ให้นักเรียนฟัง

2.2 เมื่อนิทานจบ ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้น นักเรียนคิดว่าจะทำอะไรที่เป็นเศษวัสดุจากธรรมชาติมาประดิษฐ์เป็นกระทิง โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนส่วนใหญ่ โดยให้บอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จดบันทึกคำตอบไว้

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น และผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

3. ชั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 9

นิทานเรื่อง “ กระทงของเรา ”

- โมษก : สวัสดีครับพ่อแม่พี่น้อง ขอต้อนรับทุกท่านเข้าสู่ เทศกาล วันลอยกระทง ครับ ในวันนี้เราก็จะมีกิจกรรมมากมายให้ทุกท่านได้ร่วมสนุกกันนะครับ และที่พลาดไม่ได้ เราจะมีการประกวดกระทงที่ทำจากเศษวัสดุธรรมชาติ กัน ท่านใดที่สนใจก็เชิญมาสมัครกันได้เลยนะครับ
- คนพากย์ : แหม งานวันลอยกระทงน่าสนุกจริง ๆ เลย ว่าแต่ว่า พวกเด็ก ๆ หายไปไหนกันหมดเนี่ย อ้อ ๆ เห็นแล้ว นู่น ๆ ทางโน้นไง
- เจ้าจุก : พี่อ้อ พี่อ้อ เตียวเราจะช่วยกันทำกระทงเพื่อส่งเข้าประกวดกันดีมีัย
- พี่อ้อ : ดีเลยจ๊ะ เจ้าจุก เพื่อกระทงของเราจะได้เข้ารอบกับเค้าบ้าง แต่ว่าเราจะนำอะไรมาประดิษฐ์กระทงกันดีล่ะให้แปลกใหม่ และแตกต่างไปจากคนอื่น
- เจ้าจุก : นั่นสิ จุกก็ยังไม่ออกเหมือนกัน งั้นให้น้อง ๆ อนุบาลช่วยกันคิดหน่อยได้มีัยครับ

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

นักเรียนคิดว่าจะนำอะไรที่เป็นเศษวัสดุจากธรรมชาติมาประดิษฐ์เป็นกระทง โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนส่วนใหญ่

การทดลองครั้งที่ 10

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มและความคิดคล่องแคล่ว

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มและความคิดคล่องแคล่ว

เวลา 30 นาที

อุปกรณ์

1. ซีดีเพลง ขับเครื่องบิน และ เพลง สองฝั่ง
2. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนซึ่งเป็นการสมมติว่าจะพานักเรียนไปขับเครื่องบิน และให้นักเรียนทำท่าทางประกอบเพลง ขับเครื่องบิน เมื่อเพลงจบผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์สร้างความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนคิดว่าเราขับเครื่องบินมาถึงที่ไหน
2. ให้นักเรียนคิดทำขับเครื่องบินให้แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับทำเดิม

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

2.1 ผู้วิจัยเปิดซีดีเพลง “ สองฝั่ง ” ให้นักเรียนฟัง 1 รอบ โดยให้นักเรียนหันหน้าเข้าหากันและทำท่าประกอบเพลง สมมติว่าตรงกลางเป็นลำคลอง เมื่อเพลงจบ ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดทำท่าทางสัตว์ร้ายที่อยู่ในคลองว่าเป็นสัตว์อะไรโดยคิดให้แปลกใหม่แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนส่วนใหญ่

2.2 ผู้วิจัยเปิดซีดีเพลง “ สองฝั่ง ” ให้นักเรียนฟังอีก 1 รอบ เมื่อเพลงจบ ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิธีที่จะข้ามฝั่งคลองโดยที่ไม่ให้ถูกสัตว์ร้ายกิน ให้มากที่สุด รวดเร็ว และถูกต้องในเวลาที่กำหนด โดยให้บอกคำตอบกับผู้วิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้จดบันทึกคำตอบไว้

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น ผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามและการแสดงท่าทาง

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 10

ขับเครื่องบิน

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฤมลยาปรีวัฒน์

ขับเครื่องบิน บินไป

ขับเครื่องบิน บินไป

ขับทางซ้าย ทางขวา

ขับไป มา (ซ้าย)

เพลง สองฝั่ง

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฤมลยาปรีวัฒน์

ยืนตรงเรียงหน้ากระดาน

หันหน้าหากันอยู่คนละฝั่ง

สัตว์ร้ายนั้นอยู่ตรงกลาง

สัตว์ร้ายนั้นอยู่ตรงกลาง

สองเราคนละฝั่งจะข้ามอย่างไร ?

เสียงระฆังดังเป็นสัญญาณ

ให้เราเปลี่ยนกันไปคนละฝั่ง

สัตว์ร้ายนั้นอยู่ตรงกลาง

สัตว์ร้ายนั้นอยู่ตรงกลาง

สองเราคนละฝั่งจะข้ามอย่างไร ?

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

1. ให้นักเรียนคิดหาทางสัตว์ร้ายที่อยู่ในคลองว่าเป็นสัตว์อะไรโดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนส่วนใหญ่
2. ให้นักเรียนคิดวิธีที่จะข้ามฝั่งคลองโดยที่ไม่ให้ถูกสัตว์ร้ายกิน ให้มากที่สุด รวดเร็ว และถูกต้องในเวลาที่กำหนด

การทดลองครั้งที่ 11

เรื่อง การฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องแคล่ว

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม และความคิดคล่องแคล่ว

เวลา 30 นาที

- อุปกรณ์
1. ซีดีเพลง เกือบขยะ และ นิทานประกอบเพลง เรื่อง น้องออคนเก่ง
 2. ภาพนิทานเรื่อง น้องออคนเก่ง
 3. เครื่องเล่น ซีดี

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสะอาดในโรงเรียน และจะไปทำความสะอาด โดยการไปช่วยกันเก็บขยะ ผู้วิจัยเปิดเพลงเก็บขยะให้นักเรียนทำท่าทางประกอบ เมื่อเพลงจบ ผู้วิจัยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เร้าความสนใจให้นักเรียนตอบ โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. นักเรียนคิดว่าขยะที่นักเรียนเก็บมาได้เป็นอะไร
2. นักเรียนคิดว่าจะนำขยะที่เก็บมาได้ไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

จากนั้นผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ของการฝึกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นฝึก

- 2.1 ผู้วิจัยเปิดซีดีนิทานประกอบเสียงเพลงเรื่อง “ น้องออคนเก่ง ”

ให้นักเรียนฟัง

- 2.2 ผู้วิจัยเล่านิทานจบ ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- 2.2.1 ถ้านักเรียนเป็นน้องออ นักเรียนจะนำขวดน้ำพลาสติกมา

ประดิษฐ์เป็นอะไร โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนอื่นส่วนใหญ่

- 2.2.2 นักเรียนคิดว่าขวดน้ำพลาสติกนำไปทำประโยชน์อะไรได้บ้าง

โดยคิดให้มากที่สุด รวดเร็ว และถูกต้องในเวลาที่กำหนด

- 2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกผลงานของนักเรียน โดยการฝึกแต่ละครั้งจะเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างจำนวน 2 คน มานำเสนอหน้าชั้น ผู้วิจัยให้คำแนะนำต่อผลงานนั้น

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดเห็น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถามนำ หลังจากนั้น ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถาม

เอกสารประกอบการทดลองครั้งที่ 11

เพลง เก็บขยะ

คำร้อง — ทำนอง

รณชัย ฤมลยาปรีวัฒน์

เอ๊ะ...เอ๊ะ นั่นอะไร	ใช่ไหมขยะ
ไปไปเก็บมันซะ	คนละชิ้นละอัน
ไปไปไปไป	เก็บเจ้าพวกขยะ
ไปไปไปไป	เก็บลงถังขยะ

นิทานเรื่อง น้องออ คนเก่ง

น้องออเป็นเด็กดี ขยัน มีระเบียบวินัย ได้รับมอบหมายจากคุณครูประจำชั้นและเพื่อน ๆ ให้เป็นหัวหน้าห้อง ขณะที่น้องออนั่งรับประทานอาหารอยู่ที่โรงอาหาร ก็หันไปเห็นกองขยะซึ่งเป็นขวดน้ำพลาสติกที่แตก ๆ ในโรงเรียนทั้งกันเกลื่อนเต็มไปหมด น้องออจึงมีความคิดว่า น่าจะนำขวดน้ำพลาสติกเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้บ้าง แต่น้องออยังคิดไม่ออกว่าจะนำไปทำอะไรดี เพื่อน ๆ ช่วยน้องออคิดหน่อยได้ไหมคะ

หัวข้อที่ใช้ในการอภิปราย

1. ถ้านักเรียนเป็นน้องออ นักเรียนจะนำขวดน้ำพลาสติกมาประดิษฐ์เป็นอะไร โดยคิดให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น มีคุณค่าและไม่ซ้ำกับคนอื่นส่วนใหญ่
- 2.. นักเรียนคิดว่าขวดน้ำพลาสติกนำไปทำประโยชน์อะไรได้บ้าง โดยคิดให้มากที่สุด รวดเร็ว และถูกต้องในเวลาที่กำหนด

การทดลองครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการใช้กิจกรรมดนตรี เพื่อไปพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

เวลา 30 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถามในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ
2. ผู้วิจัยอธิบายในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าทดลองในครั้งนี้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้กิจกรรมดนตรี
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการสรุปของนักเรียนที่ได้ร่วมการใช้กิจกรรมดนตรี

ตาราง 6 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง			คะแนนหลังการทดลอง		
	ความคิดริเริ่ม	ความคิดคล่องแคล่ว	รวมทั้ง 2 ด้าน	ความคิดริเริ่ม	ความคิดคล่องแคล่ว	รวมทั้ง 2 ด้าน
1.	6	16	22	14	28	42
2.	7	16	23	17	26	43
3.	8	17	25	17	22	39
4.	7	16	23	20	25	45
5.	4	13	17	16	18	34
6.	4	13	17	16	31	47
7.	3	13	16	20	24	44
8.	8	17	25	19	26	45
รวม	47	121	168	139	200	339
$\bar{X}$	5.88	15.13	21	17.38	25	42.38
S.D.	1.95	1.80	3.74	2.13	3.89	4.13

ตาราง 7 แสดงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง			คะแนนหลังการทดลอง		
	ความคิดริเริ่ม	ความคิดคล่องแคล่ว	รวมทั้ง 2 ด้าน	ความคิดริเริ่ม	ความคิดคล่องแคล่ว	รวมทั้ง 2 ด้าน
1.	4	15	19	5	14	19
2.	6	14	20	8	16	24
3.	3	13	16	4	20	24
4.	8	13	21	12	18	30
5.	4	16	20	6	19	25
6.	5	18	23	9	21	30
7.	6	17	23	8	13	21
8.	7	16	23	10	18	28
รวม	43	122	165	62	139	201
$\bar{X}$	5.38	15.25	20.63	7.75	17.38	25.13
S.D.	1.68	1.83	2.44	2.65	4.71	4.01

ตาราง 8 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นอนุบาล
ปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1.	6	14	8	64
2.	7	17	10	100
3.	8	17	9	81
4.	7	20	13	169
5.	4	16	12	144
6.	4	16	12	144
7.	3	20	17	289
8.	8	19	11	121
	$\bar{X} = 5.88$	$\bar{X} = 17.38$	$\Sigma D = 92$	$\Sigma D^2 = 1,112$
	S.D = 1.95	S.D = 2.13	$\bar{X}_{diff} = 11.5$	
			S.D. _{diff} = 0.18	

ตาราง 9 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียน
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1.	16	28	12	144
2.	16	26	10	100
3.	17	22	5	25
4.	16	25	9	81
5.	13	18	5	25
6.	13	31	18	324
7.	13	24	11	121
8.	17	26	9	81
	$\bar{X} = 15.13$ S.D = 1.80	$\bar{X} = 25$ S.D = 3.89	$\Sigma D = 79$ $\bar{X}_{diff} = 9.87$ S.D. _{diff} = 2.09	$\Sigma D^2 = 901$

ตาราง 10 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์รวมทั้ง 2 ด้าน ของนักเรียนชั้นอนุบาล
ปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1.	22	42	20	400
2.	23	43	20	400
3.	25	39	14	196
4.	23	45	22	484
5.	17	34	17	289
6.	17	47	30	900
7.	16	44	28	784
8.	25	45	20	400
	$\bar{X} = 21$	$\bar{X} = 42.38$	$\Sigma D = 171$	$\Sigma D^2 = 3,853$
	S.D = 3.74	S.D = 4.13	$\bar{X}_{diff} = 21.38$	
			S.D. _{diff} = 0.39	

ตาราง 11 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ของนักเรียน
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มควบคุม			
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1.	4	5	1	1
2.	6	8	2	4
3.	3	4	1	1
4.	8	12	4	16
5.	4	6	2	4
6.	5	9	4	16
7.	6	8	2	4
8.	7	10	3	9
	$\bar{X} = 5.38$ S.D = 1.68	$\bar{X} = 7.75$ S.D = 2.65	$\Sigma D = 19$ $\bar{X}_{diff} = 2.37$ S.D. _{diff} = 0.97	$\Sigma D^2 = 55$

ตาราง 12 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว
 ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มควบคุม			
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1.	15	14	-1	1
2.	14	16	2	4
3.	13	20	7	49
4.	13	18	5	25
5.	16	19	3	9
6.	18	21	3	9
7.	17	13	-4	16
8.	16	18	2	4
	$\bar{X} = 15.25$ S.D = 1.83	$\bar{X} = 17.38$ S.D = 4.71	$\Sigma D = 17$ $\bar{X}_{diff} = 2.13$ S.D. _{diff} = 2.88	$\Sigma D^2 = 117$

ตาราง 13 แสดงผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์รวมทั้ง 2 ด้าน ของนักเรียนชั้นอนุบาล
ปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มควบคุม			
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1.	19	19	0	0
2.	20	24	4	16
3.	16	24	8	64
4.	21	30	9	81
5.	20	25	5	25
6.	23	30	7	49
7.	23	21	-2	4
8.	23	28	5	25
	$\bar{X} = 20.63$ S.D = 2.44	$\bar{X} = 25.13$ S.D = 4.01	$\Sigma D = 36$ $\bar{X}_{diff} = 4.5$ S.D. _{diff} = 1.57	$\Sigma D^2 = 450$

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวรุจิรา สิงห์ทอง
วันเดือนปีเกิด	19 สิงหาคม 2525
สถานที่เกิด	เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	18/124 หมู่ 1 แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร 10210 โทรศัพท์ 02-5664950
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท คีรีบุณ จีเนียส มิวสิค ถนนพิบูลย์สงคราม ต. สวนใหญ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2543	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2547	การศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) ดุริยางคศาสตร์ไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ